

درسنامه سوم

ه) هدف های عملیاتی و راهکارها

هدف عملیاتی شماره ۱:

پرورش یافتگانی (متربیان) که در شش ساحت تربیت رسمی و عمومی موجب رشد و ارتقای خود شوند.

زیستی و بدنی

درک مفاهیم بهداشت فردی و اجتماعی و مسائل زیست بوم طبیعی و داشتن تفریحات سالم

اقتصادی و حرفه ای

کارآفرینی و دوری از اسراف
دارای حداقل یک مهارت مفید برای تأمین معاش حلال برای تانین زندگی خود و اداره خانواده

زیبایی شناختی و هنری

درک مفاهیم فرهنگی و میان فرهنگی و بهره‌گیری از قدرت تخیل، توانمندی‌های لازم در خلق آثار فرهنگی و هنری

اعتقادی ، عبادی و اخلاقی

حق دانستن دین اسلام ، رعایت احکام و مناسک دین

علمی و فناوری

تفکر، درک و کشف پدیده‌ها و رویدادها و روحیه علمی و خلاق

سیاسی و اجتماعی

احترام به قانون ، مسئولیت پذیری و مشارکت

راهکارهای عملیاتی جهت رسیدن به هدف شماره ۱ (بررسی نکات مهم)
راهکار شماره ۱ - طراحی، تدوین و اجرای برنامه درسی ملی براساس اسناد تحول راهبردی
متناسب سازی **حجم و محتوی کتب درسی** و ساعات آموزشی طبق: **توانمندی‌ها و ویژگی‌های**
دانش‌آموزان

حاکمیت **رویکرد فرهنگی - تربیتی** در تولید محتوا

بهره‌گیری از تجهیزات و فناوری‌های نوین آموزشی

توجه بیشتر به تفاوت‌های فردی به ویژه هویت جنسیتی

روش‌های فعال، خلاق

شماره ۲ - ترویج، تقویت مستمر و تحکیم فضایل اخلاقی (کرامت و عزت نفس) در تمام دوره‌های
تحصیلی

شماره ۳ - توسعه فرهنگ نماز و نماز جماعت در مدرسه و تقویت انس با قرآن در دانش‌آموزان و
توسعه فرهنگ و سواد قرآنی با اصلاح برنامه‌ها و توانمندسازی معلمان

شماره ۵ - آموزش زبان خارجی در چارچوب بخش انتخابی (نیمه تجویزی) با رعایت اصل:

تثبیت و تقویت هویت اسلامی و
ایرانی

• آموزش معارف قرآنی و
منشور فرهنگ قرآنی

مقطع متوسطه دوم

• آشنایی با مفاهیم
کلیدی قرآن

مقطع متوسطه اول

• روخوانی و روان خوانی

مقطع ابتدایی

شماره ۴ - نهادینه سازی فرهنگ ولایت مداری و زمینه سازی برای استقرار دولت عدل مهدوی (عج)
با تاکید بر:

شماره ۶ - گسترش و تنوع دادن به حَرَف، مشاغل و مهارت ها مورد نیاز جامعه: در همه دوره های تحصیلی و تمام دانش آموزان

شماره ۷ - تقویت انسجام اجتماعی و وحدت ملی از طریق: آموزش سرود ملی و اهتزاز پرچم مقدس

هدف شماره ۲ - تعمیق تربیت و آداب اسلامی، تقویت اعتقاد و التزام به ارزش های انقلاب اسلامی

نکته	راهکار
مبتنی بر رویکرد فرهنگی و تربیتی	بازنگری و اصلاح برنامه های درسی
فرصت ایام الله، مجالس و محافل قرآنی	تعمیق تقوای الهی و مهارت خویشنداری به صورت

هدف شماره ۳ - ترویج فرهنگ حیا، عفاف و حجاب متناسب با قابلیت‌ها و ظرفیت‌ها	
نکات	راهکار
جهت درونی سازی مساله عفاف و حجاب	بازنگری و باز تولید برنامه‌ها و محتوای آموزشی و روش‌های تربیتی
عامل به رعایت حجاب	جذب، تربیت و بکارگیری نیروی انسانی شایسته
-	مشارکت سازنده و اثربخش خانواده‌ها
بر اساس فرهنگ حجاب مناسب دانش‌آموزان	هماهنگی رسانه‌ها و تولید کنندگان کتب و مواد آموزشی، لوازم التحریر و...
در راستای تقویت هویت اسلامی و ایرانی	طراحی و ارائه الگوی لباس و پوشش مناسب مریبان
-	اقتناع فکری دانش‌آموزان برای پذیرش قلبی و درونی حیا
افزایش سلامت جسمی و روحی	ارائه خدمات مشاوره‌ای - تربیتی در کلیه سطوح تحصیلی
	مستمر
واگذاری مسئولیت کلان تربیتی مدرسه به مدیران مدارس	تقویت شایستگی‌های اعتقادی، اخلاقی و حرفه‌ای مدیران و معلمان برای مشارکت فعال
مواجهه هوشمندانه با توطئه‌های دشمنان	تقویت ایمان، بصیرت دینی و باور به ارزش‌های انقلاب اسلامی
به عنوان رویکرد حاکم بر برنامه‌ها	تقویت آداب و سبک زندگی اسلامی - ایرانی
بر اساس مراحل رشد، ویژگی‌ها، اهداف و نیازها	طبقه بندی و متناسب سازی مقولات و موضوعات تربیتی و اخلاقی
جهت ارزیابی فعالیت‌های فرهنگی و تربیتی	استانداردسازی و تدوین شاخص‌های کیفی
رویکرد قرآنی، ولایی و عقلانی	استفاده از ظرفیت برنامه‌های درسی، منابع آموزشی، شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات و...

ایستگاه تست

۱- در هدف های عملیاتی و راهکارهای ذیل آن، درک مفاهیم اجتماعی و سیاسی و احترام به قانون با کدام راهکار تقویت می شود؟

۱. توانایی تامین زندگی خود و خانواده
۲. روحیه مسولیت پذیری و تعالی خواهی
۳. کار و تلاش و روحیه انقلابی
۴. خلق آثار هنری و حفظ میراث فرهنگی

۲- کدام یک از راه کارهای زیر، برای رسیدن به هدف عملیاتی ترویج و تعمیق فرهنگ حیا، عفاف و حجاب متناسب با قابلیت ها و ظرفیت های نظام تعلیم و تربیت، در سند تحول بنیادین تعریف نشده است؟

۱. اتخاذ تدابیر مناسب جهت جذب، تربیت و به کارگیری نیروی انسانی شایسته و متعهد
۲. ایجاد ساز و کارهای لازم برای هماهنگی رسانه ها، چاپ کتب آموزشی، لوازم تحریر و تجهیزات آموزشی
۳. طراحی و ارائه الگوی مناسب لباس پوشش مناسب و متنوع
۴. نهادینه سازی و تقویت همکاری مدرسه با مراکز فرهنگی و علمی محله به ویژه مسجد

۳- در راهکار ۳ از پرورش تربیت یافتگان تقویت مهارت روخوانی و روان خوانی، آشنایی با مفاهیم کلیدی قرآن و آموزش معارف قرآنی به ترتیب در چه دوره های از تحصیل صورت می گیرد؟

۱. ابتدایی - متوسطه اول - متوسطه دوم
۲. پیش دبستانی - ابتدایی - متوسطه دوم
۳. متوسطه اول - متوسطه دوم - ابتدایی
۴. متوسطه دوم - متوسطه اول - ابتدایی

۴- کدام گزینه مربوط به تعمیق تربیت و آداب اسلامی تقویت اعتقاد و التزام به ارزش های انقلاب اسلامی می باشد؟

۱. ارائه خدمات مشاوره ای - تربیتی در کلیه سطوح تحصیلی برای افزایش سلامت جسمی و روحی دانش آموزان
۲. آموزش و ارتقای مدیریت خانواده در استفاده مناسب از ابزار رسانه در محیط خانواده همسو با اهداف نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
۳. ساماندهی و بکارگیری بهینه و اثربخش منابع انسانی و توزیع عادلانه ی آن در سراسر کشور
۴. استانداردسازی و تدوین شاخصه ای کیفی برای ارزیابی فعالیت های فرهنگی و تربیتی مدارس

۵- هدف عملیاتی «ترویج و تعمیق فرهنگ حیا، عفاف و حجاب» با کدام یک باید تناسب داشته باشد؟

۱. تناسب با قابلیت ها و ظرفیت های نظام تعلیم و تربیت رسمی و عمومی
۲. تناسب با اعتقاد و التزام با پرورش انقلاب اسلامی
۳. متناسب با اقتضائات جامعه
۴. تناسب با ویژگی های جنسیتی دختر و پسر

۶- یکی از هدف های عملیاتی سند تحول بنیادین؛ «تعمیق تربیت و آداب اسلامی، تقویت اعتقاد و التزام به ارزش های انقلاب اسلامی» می باشد، برای ارزیابی فعالیت های فرهنگی و تربیتی مدارس، کدام راهکار ذکر شده است؟

۱. استاندارد سازی و تدوین شاخص های کیفی
۲. تدوین شاخص های کمی
۳. بازنگری و اصلاح برنامه های درسی
۴. طبقه بندی و متناسب سازی مقولات و موضوعات تربیتی و اخلاقی با مراحل رشد دانش آموزان

۷- در طراحی، تدوین و اجرای برنامه درسی ملی بر اساس اسناد تحول راهبردی، راهکار «متناسب سازی حجم و محتوای کتب درسی و ساعات و روزهای آموزشی» با توجه به کدام رویکرد نتیجه بخش خواهد شد؟

۱. با توانمندی و ویژگی دانش آموزان
۲. با اسناد تحولی زیرنظام های برنامه درسی
۳. با مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی
۴. با بومی گزینی و آینده نگری

پاسخنامه ایستگاه تستی درسنامه ۳							
سوال	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
پاسخ صحیح	۴	۲	۱	۴	۱	۱	۱

این فعالیت‌ها برای حرکت منظم از طرف خاندان پیامبر کافی نبود یعنی برای در دست گرفتن قدرت و زمام حکومت کافی نبود.

تحلیل قیام امام حسین(ع)

هدف قیام امام حسین(ع) تنها حکومت نبود زیرا از کیفیت رفتار آن حضرت کاملاً مشهود بود که حساب شهادت و آینده‌ی خونین را کرده بود، از طرفی صرف به شهادت رسیدن هم نبود زیرا خودش می‌فرمود که برای اقامه حق و امر به معروف و نهی از منکر می‌روم. برداشت شیعیان معاصر آن حضرت از این حرکت جز تلاش ایشان برای ایجاد یک محیط اسلامی نبود.

* در حقیقت قیام امام حسین برای انجام یک واجبی است که آن واجب تا آن ساعت در اسلام انجام نگرفته بود و حتی شخص پیغمبر هم که رهبر انقلاب است نمی‌توانست آن را انجام دهد. این وجه ثالث قیام امام حسین است.

* **هدف اصلی امام حسین(ع) تجدید انقلاب اسلامی پیامبر بود:** بعد از پدید آمدن ارتجاع و خارج شدن قطار منظم جامعه اسلامی از خط، تجدید انقلاب اسلامی پیامبر واجب بود. این عمل امام حسین را خود پیامبر نمی‌توانست انجام دهد زیرا در زمان رهبر یک انقلاب که ارتجاع پیش نمی‌آید ارتجاع مربوط به بعد است.

* مسئله امام حسین این نبود که خاندان پیغمبر در صدد باشند که حق از دست رفته‌ی خود را و حکومت غصب شده‌ی خود را مجدداً پس بگیرند، بلکه این مسئولیتی بود به عهده فرزندان امام حسین از امام سجاد تا امام دوازدهم.

دو مسئولیت امام سجاد و امام باقر(ع):

۱- تبیین حقایق دین و روشن کردن و تشریح کردن اصول اسلامی

۲- تشکیل یک جمعیت مجهز مردمی که بتوان به وسیله آن بر حکومت زمان فائق آمد و او را کنار زد.

امام صادق(ع) ادامه دهنده روش پدر: در زمان امام صادق دشمنان دیرین بنی هاشم، یعنی بنی امیه در نهایت ضعف و انحطاط بودند. اواخر دوران بنی امیه، اوایل نشاط امامت امام صادق بود. به همین خاطر مبارزاتش خیلی حاد، صریح و قاطع بود. بر اثر فعالیت‌ها و تلاش‌های همه جانبه‌ی امام صادق و یارانش، مردم آگاهی پیدا کردند و مظالم بنی‌امیه فاش شد و جریانی به وجود آمد که حکومت اموی را واژگون کرد و عده تازه نفسی به نام بنی عباس روی کار آمدند.

دلیل تشکیل ندادن حکومت توسط امام صادق پس از سقوط امویان:

چون شرایطی که برای حکومت یک خاندان انقلابی ضروری و حتمی بود در دوران انقلاب بنی‌عباس وجود نداشت، مردم هنوز به کامل آماده نبودند که کسی مانند آن بزرگواران زمام حکومت را به دست بگیرد. در حقیقت قیام ابو مسلم خراسانی که از خراسان شروع شد یک انقلاب زود رسی بود و مردم هنوز آماده نبودند اگر این انقلاب ده یا بیست سال بعد از آن انجام می‌گرفت در راس آن امام صادق یا فرزند بزرگوارش قرار می‌گرفتند.

* دلیل مشکلات امام علی(ع) نیز بعد از قبول خلافت، به خاطر آماده نبودن مردم و زمینه بود.

* دلیل اینکه امیرالمؤمنین می‌فرمود که اگر اجتماع جمعیت نبود «لألّقیّت حبّیها علی غاربها» من باز هم خلافت را قبول نمی‌کردم، به خاطر این بود که علی (ع) می‌دید موقعیت آماده نیست و این ناآمادگی در زمان امام صادق (ع) و امام باقر (ع) یعنی در زمان شکوفا شدن نهضت ضد اموی و رویس کار آمدن نهضت عباسی و ابومسلم خراسانی و... به حد کمال بود.

سخت شدن کار امام صادق با تحکیم موقعیت بنی عباس

دشمنان اهل بیت عوض شدند و دوستان قدیم که امروز حکومت را در دست داشتند، دشمنان جدید شدند. منصور، سفاح و داوود بن ابی عباس و... که با امام صادق دور هم می‌نشستند و صحبت براندازی حکومت امویان را میکردند حالا در صف دشمنان بودند. یک حکومت تازه نفس وقتی روی کار بیاید، مبارزه با او بسی دشوارتر و سخت تر است. تا قبل از بنی عباس، امویان با امام صادق روبرو بودند که مظالم آن‌ها بر سر بازارها گفته شده بود اما آن‌ها از بین رفتند و بنی عباس انقلابی روی کار آمده که لباس رسمی‌شان به عنوان ماتم عاشورا سیاه است.

در حقیقت بنی عباس با پوشیدن لباس سیاه عوام فریبی کردند (و كانوا یقولون هذا السواد حداد آل محمد) لباس سیاه ماتم کشتگان ماتم کربلا، شعار و نشانه بنی عباس بود. امام صادق در تعبیری فرمودند: میدانم که اینها لباس اهل جهنم را پوشیده‌اند و مردم را وادار کرده‌اند به پوشیدن آن.

در مقابل چنین حکومت تازه نفسی که اسرار خاندان بنی هاشم را خوب می‌دانستند، می‌دانستند که از کجا برای امام صادق نامه می‌آید، از کجا برای ایشان پول می‌فرستند و مردم کدام ولایات به او علاقه مند ترند، آیا قیام امام صادق عملی است؟

* حجاج بن یوسف از سنگدل‌ترین حاکمان اموی بود و در طول ۲۰ سال حکومت بر عراق، عرب و عجم جنایات بسیاری کرد، او به جنگ با عبدالله بن زبیر به مکه حمله کرد و کعبه را ویران نمود، در زندان او ۵۰ هزار مرد و ۳۰ هزار زن بودند که ۱۶ هزار نفر آن‌ها عریان بودند. او به شدت به دشمنی با امیرالمؤمنین و فرزندانش پرداخت و بزرگانی همچون کمیل و قنبر را به شهادت رساند. او معتقد بود که مقام خلیفه از پیامبر اکرم بالا تر است.

اقدام عملی امام صادق (ع) برای ترویج تشیع، معرفی بنی عباس و پرورش نیروهای مجاهد:

امام صادق دست به ابتکار زد و با تبلیغات زمینه‌های فکری مردم را آماده نمود و مردم را با این حقیقت یعنی غضب خلافتی که بنی عباس (مدعیان هاشمی‌گری و مخالفان دین بنی هاشم) کرده‌اند، آشنا نمود (کار اول امام صادق). همچنین باید طرز فکر تشیع را در بین مردم ترویج کند (کار دوم). از طرفی نیز باید آن جمعیتی را که باید او را همراهی کنند و قیام نمایند و زمینه را از دست دشمن بگیرند و بر اوضاع مسلط شوند را پرورش دهد (کار سوم).

* مسئله تبلیغات: برای مثال در حدود شام و مقر خاندان بنی امیه مردمی وجود داشتند که بخصوص برای خاندان امیرالمؤمنین هیچ رتبه و منزلی قائل نبودند، مردم بر اثر تبلیغات بنی امیه معتقد بودند که علی (ع) نه فقط از اسلام نیست بلکه ضد اسلام است. امام صادق باید این‌ها را درست کند.

در روایتی نقل شده که گروهی از قبیله بنی اود پیش حجاج آمدند و افتخارشان دشمنی با خاندان پیامبر (ص) بود (حدود سی سال بعد از شهادت امیرالمؤمنین) و پس از بحث و گفت و گو به بیان مناقب و افتخارات خود پرداختند. فرد سرشناس این گروه عبدالله بن ادريس بن هانی بود که چنین به بیان فضائل قبیله خود می‌پردازد: تاکنون در مجامع ما نسبت به عثمان کمترین بدگویی نشده و همه ما ارادتمندان عثمانیم، در میان ما یک نفر عصیانگر و خروج کننده علیه حکومت وجود نداشته، در تمام جنگ‌هایی که علی بن ابی طالب با دشمنان خودش کرد از قبیله ما فقط یک نفر پیدا شد که در همه آن جنگ‌ها حضور داشت و آن یک نفر به خاطر این جرم از چشم همه ی قبیله افتاد. در قبیله ما مرسوم است که هر که می‌خواهد ازدواج کند از زن مورد نظر خود می‌پرسد آیا تو ابوتراب را دوست داری؟ اگر جواب زن مثبت باشد این ازدواج به هم می‌خورد، در میان ما هیچ فرزند پسری به دنیا نیامد که نامش را علی، حسن یا حسین بگذارند و هیچ دختری نبود که نام او را فاطمه بگذارند و... اینجاست که امام صادق باید از نو همان مرحله ای را که امام سجاد شروع کرد، شروع کند، مبارزات تبلیغاتی و ایدئولوژیکی خود را با کمال شدت، تعقیب کند، حزب شیعه را سروسامان دهد و همان تشکیلات منظم را از نو احیا و زنده کند.

* در ابتدای دوران بنی عباس، امام صادق برای منسجم کردن تشکیلات شیعه تلاش نمود.

کم بودن جمعیت شیعیان واقعی در زمان امام صادق(ع):

در کتاب «کافی» روایتی نقل شده که مرد پیش امام صادق آمد و گفت: آقا چرا شما قیام نمی‌کنید، چرا حکومت را نمی‌گیرید؟ امام صادق می‌گوید: بلند شو برویم بیرون مدینه، به یک جایی می‌رسند و نماز می‌خوانند، می‌گویند: امام به طرف من برگشت و با اشاره به گوسفندهای اطراف ما فرمود: اگر من بقدر این گوسفندها آدم داشتم، حرکت می‌کردم، این شخص می‌گوید: گوسفندها را شمردم دیدم ۱۷ گوسفند است. وضع شیعیان بعد از روی کار آمدن بنی العباس اینگونه بوده است.

■ امام صادق(ع) از ده سال اول حکومت بنی عباس برای ترویج معارف شیعی استفاده نمود؛ این چندین هزار روایت را ما از آن ده سال داریم. چراکه در ابتدای حکومت بنی عباس باید با دشمنانی از شام و یمن و... می‌جنگیدند و امور را اداره می‌کردند لذا نمی‌رسیدند که به امام صادق بپردازند. اما بعد از اینکه بنی عباس از این مسائل به آرامش رسیدند، منصور متوجه آموزش‌های امام صادق شد، او می‌دانست که از راه همین آموزش‌ها، انقلاب‌های بزرگ به وجود آمده و در همین حلقه‌های درس و تعلیم است که مردان پولادین ساخته می‌شوند.

■ امام صادق مدت‌ها تبعید بود، برای مثال باری در شهر حیره بود و هیچ کس اجازه ملاقات با ایشان را نداشت، شخصی برای ملاقات با امام سه روز منتظر ماند اما در نهایت با لباس مبدل خیارفروش به محضر امام رسید.

■ دوران امام صادق مقداری به آموزش‌های تبلیغاتی گذشت، مقداری به سامان دادن بسیاری از نابسامانی‌های تشکیلات شیعه و مسئله مهم دیگری که در این دوران صورت گرفت کمک فکری کردن بود.

قیام زید بن علی در نظر معصومان

پیامبر (ص) درباره زید فرمود: از فرزندان من کسی خواهد آمد که در راه خدا شهید خواهد شد و کسانی که در آن جنگ با او شهید می‌شوند روز قیامت بر روی دوش خلائق سیر می‌کنند و زودتر از همه به بهشت می‌روند. زید بن علی همان شخصی است که امام سجاد (ع) می‌فرماید: «وقتی خدا این بچه را به من داد قرآن را باز کردم و دیدم این آیه آمد: ان الله اشتری من المومنین انفسهم و امواله بان لهم الجنة یقاتلون فی سبیل الله فیقتلون و یقتلون. می‌فرماید فهمیدم این همان فرزندی است که پیغمبر گفته لذا اسمش را زید گذاشتم»

ایستگاه تست در نامه ۶

۱- یکی از ملزومات مبارزات سیاسی و فعالیت های حاد و قاطع کدام است؟

۱. در راس آن رهبری همچون امام حضور داشته باشد

۲. فعالیت های فکری و تبلیغاتی به اندازه کافی انجام شده باشد

۳. وجود علم به مکتب و عمل به آن

۴. تقوا و عدالت

۲- در مبارزات سیاسی کدام مسئله باید از ابتدا تا انتهای فرایند مبارزه مطرح و در جریان باشد؟

۱. ایجاد زمینه پذیرش

۲. تبیین طرز فکر غالب

۳. مسائل تبلیغی و فرهنگی

۴. سیره رهبر و پیشوای ایدئولوژی

۳- در جریان فعالیت های تبلیغی نهضت مقاومت تشیع، بیان حقایق و تبیین ایدئولوژی بر عهده چه کسی بود؟

۱. امام حسن (ع)   ۲. حجر بن عدی   ۳. علما درباری   ۴. مردم

۴- هدف اصلی قیام امام حسین (ع) طبق برداشت شیعیان معاصر آن حضرت کدام است؟

۱. امر به معروف   ۲. ایجاد حکومت   ۳. شهادت   ۴. ایجاد محیط اسلامی

۵- کدام اقدام امام سجاد سبب فائق آمدن بر حکومت زمان و کنار زدن آن بود؟

۱. تدوین مکتب   ۲. تبلیغ و بیان ایدئولوژی   ۳. ایجاد جمعیت مجهز   ۴. مبارزه سیاسی

۶- کدام گزینه یکی از اقدامات عملی امام صادق (ع) برای ترویج تشیع را بیان می کند؟

۱. پرورش نیرو   ۲. ایجاد تشکیلات   ۳. مبارزه حاد   ۴. تدوین مکتب

۷- بیشترین فعالیت امام صادق (ع) در ابتدای دوران بنی عباس صرف کدام مورد شد؟

۱. مبارزه حاد   ۲. تربیت شاگرد

۳. انسجام بخشیدن به تشکیلات شیعی   ۴. تبلیغات و بیان مفاسد بنی عباس

۸- دلیل مشکلات امام علی (ع) بعد از قبول خلافت چه بود.

۱. آماده نبودن مردم و زمینه لازم

۲. تاثیرات منفی خلفا بر دین و عقاید مردم

۳. وجود فرقه های انحرافی در زمان ایشان

۴. نبود تبلیغات لازم برای دین و تشیع

۹- آماده نبود مردم و موقعیت برای تشکیل حکومت اسلامی در زمان کدام معصوم در اوج خود قرار داشت.

۱. امام سجاد (ع)   ۲. امام علی (ع)   ۳. امام حسین (ع)   ۴. امام باقر (ع)

پایه‌نامه ایستگاه تست در نامه ۶	
پایه	سوال
۲	۱
۳	۲
۱	۳
۴	۴
۳	۵
۱	۶
۳	۷
۱	۸
۴	۹

اصل ۴۸

در بهره‌برداری از منابع طبیعی و استفاده از درآمدهای ملی در سطح استانها و توزیع فعالیت‌های اقتصادی میان استانها و مناطق مختلف کشور، باید تبعیض در کار نباشد، به طوری که هر منطقه فراخور نیازها و استعداد رشد خود، سرمایه و امکانات لازم در دسترس داشته باشد.

اصل ۴۹

دولت موظف است ثروتهای ناشی از ربا، غصب، رشوه، اختلاس، سرقت، قمار، سوء استفاده از موقوفات، سوء استفاده از مقاطعه‌کاری‌ها و معاملات دولتی، فروش زمینهای موات و مباحات اصلی، دایر کردن اماکن فساد و سایر موارد غیر مشروع را گرفته و به صاحب حق رد کند و در صورت معلوم نبودن او به بیت‌المال بدهد. این حکم باید با رسیدگی و تحقیق و ثبوت شرعی به وسیله دولت اجرا شود.

اصل ۵۰

در جمهوری اسلامی، حفاظت محیط زیست که نسل امروز و نسلهای بعد باید در آن حیات اجتماعی رو به رشدی داشته باشند، وظیفه عمومی تلقی می‌گردد. از این رو فعالیتهای اقتصادی و غیر آن که با آلودگی محیط زیست یا تخریب غیر قابل جبران آن ملازمه پیدا کند، ممنوع است.

نکات اصول ۴۹ و ۵۰:

- دولت موظف است که ثروتهای ناشی از ربا و ... را به صاحب حق رد کند و در صورت معلوم نبودن او به بیت المال بدهد.
- حفاظت از محیط زیست وظیفه عمومی محسوب می‌شود.
- آلودگی محیط زیست یا تخریب غیرقابل جبران ممنوع است.

اصل ۵۱

هیچ نوع مالیات وضع نمی‌شود مگر به موجب قانون. موارد معافیت و بخشودگی و تخفیف مالیاتی به موجب قانون مشخص می‌شود.

اصل ۵۲

بودجه سالانه کل کشور به ترتیبی که در قانون مقرر می‌شود از طرف دولت تهیه و برای رسیدگی و تصویب به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌گردد. هر گونه تغییر در ارقام بودجه نیز تابع مراتب مقرر در قانون خواهد بود.

کلیه دریافت‌های دولت در حساب‌های خزانه‌داری کل متمرکز می‌شود و همه پرداختها در حدود اعتبارات مصوب به موجب قانون انجام می‌گیرد.

نکات اصول ۵۱ و ۵۲ و ۵۳ :

- هیچ نوع مالیات وضع نمی‌شود مگر به موجب قانون.
- بودجه سالانه کل کشور از طرف دولت تهیه و برای تصویب به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌گردد. (مهم)
- کلیه دریافت‌های دولت در حساب‌های خزانه‌داری کل متمرکز می‌شود.
- همه پرداختها در حدود اعتبارات مصوب به موجب قانون انجام می‌گیرد.

۱- آموزش و پرورش رایگان تا چه مقطعی است؟ و تحصیلات عالی در قانون اساسی

جمهوری اسلامی به چه صورتی می باشد؟

۱. تا پایان دوره راهنمایی - گسترش آن تا سر حد خود کفایی کشور به صورت رایگان

۲. تا پایان دوره متوسطه - تا سر حد خود کفایی کشور به صورت رایگان

۳. تا پایان تحصیلات دانشگاهی - به صورت خودگردان

۴. تا پایان ابتدایی - تا پایان کارشناسی ، رایگان

۲- «اصل برائت»، تحت چه عنوانی در قانون اساسی مطرح شده است؟

۱. احکام به مجازات تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون اساسی است.

۲. هیچ کسی از نظر قانون ، مجرم شناخته نمی شود.

۳. هرگونه شکنجه برای گرفتن اقرار نامه است.

۴. دادخواهی حق مسلم هر فرد است.

۳- بر اساس قانون اساسی، کدام یک از موارد ذیل در رابطه با مجازات مجرمین صحیح

نمی باشد؟

۱. در صورت بازداشت، موضوع اتهام باید با ذکر دلایل بلافاصله کتبا به متهم ابلاغ و تفهیم شود

۲. اصل، برائت است و قوانین برای شناسایی مجرم کافیست

۳. اجبار شخص به شهادت، اقرار یا سوگند، مجاز نیست و چنین شهادت و اقرار و سوگندی فاقد

ارزش و اعتبار است

۴. هتک حرمت و حیثیت کسی که به حکم قانون دستگیر یا بازداشت شده، ممنوع است.

۴- نظام اقتصادی جمهوری اسلامی بر چه پایه ای استوار است ؟

۱. دولتی - خصوصی

۲. عمومی - خصوصی

۳. دولتی - تعاونی - خصوصی

۴. عمومی - تعاونی - خصوصی

۵- به ترتیب «کشاورزی» - «صنایع مادر» - «دامداری» جزء کدام بخش می باشند؟

۱. دولتی - خصوصی - تعاونی

۲. خصوصی - دولتی - خصوصی

۳. تعاونی - دولتی - دولتی

۴. خصوصی - دولتی - دولتی

۶- بودجه ی سالیانه کل کشور، از طرف ..... تهیه ، و برای رسیدگی و تصویب .....

تسلیم می گردد.

۱. دولت - شورای نگهبان

۲. قانون - شورای نگهبان

۳. دولت - مجلس شورای اسلامی

۴. مجلس شورای اسلامی - دولت

۷- مطابق اصل ۵۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی، دریافتی های دولت در چه بستری

متمرکز می شود؟

۱. حساب خزانه داری کل کشور

۲. سازمان بودجه و برنامه ریزی کشور

۳. سازمان امور مالیاتی کشور

۴. دیوان محاسبات عالی کشور

۸- مطابق اصل ۴۴ قانون اساسی، نظام اقتصادی ایران شامل چه بخش هایی است؟

۱. دولتی، عمومی، خصوصی

۲. عمومی، تعاونی، خصوصی

۳. دولتی، نیمه دولتی، غیردولتی

۴. دولتی، تعاونی، خصوصی

پایخنامه ایستگاه تست درنامه ۴

سوال	پاسخ	سوال	پاسخ
۱	۲	۶	۳
۲	۲	۷	۱
۳	۲	۸	۴
۴	۳		
۵	۲		

درنامه ۶

مهم ترین علل بروز مشکلات در روخوانی:

- عجله و شتابزدگی**

• از دانش آموز می خواهیم که عبارات را آرام و شمرده بخواند.
- طولانی خواندن و وصل عبارات به یکدیگر**

• باید عبارات را جمله به جمله بخواند
- خجالت، اضطراب و عدم اعتماد به نفس**

• با برخورد های مناسب از قبیل: خوش رویی، تشویق، تغییر نوبت قرائت، قطع نکردن قرائت دانش آموز به ایجاد اعتماد به نفس می پردازیم
- کم توجهی به حروف و حرکات و کلی خوانی کلمات و ترکیبات**

• از طریق اشاره به بخش های مختلف کلمات توجه دانش آموز را به علائم و حرکات جلب می کنیم
- نمادها و ترکیبات جدید و نامأنوس نسبت به سواد فارسی**

• این موارد را با معادل های فارسی مقایسه کرده و آموزش می دهیم مانند: بهی: بهی
- وجود حروف ناخوانا در بسیاری از کلمات و ترکیبات آیات قرآن**

• با معادل سازی و تذکر نسبت به ناخوانا بودن این حروف می توانیم مشکل را برطرف کنیم مانند: قالوا: قالو
• الصَّلَاةُ الصَّلَاةُ

* برای توضیح حروف ناخوانا (به استثنای الف بعد از واو آخر مانند «تواصوا») می‌توانیم بگوییم هر جا علامت سکون یا تشدید وجود داشت، این دو با حرکت قبل از خودش خوانده می‌شوند.

صبر می‌کنیم تا خواندن او به پایان عبارت برسد و ضمن تشویق وی از او می‌خواهیم یک بار دیگر آرام تر و با دقت بخواند

نحوه رفع اشکالات روخوانی

بخش خوانی

مقایسه شکل صحیح و غلط کلمه یا عبارت اشتباه خوانده شده

* بدترین روش رفع اشکال این است که بگوییم: اشتباه خواندی، نفر بعدی بخواند.
* خواندن قرآن کلید ورود به دریای قرآن است، لذا دانش آموزان را باید وادار به خواندن قرآن نمود.
* در صورتی که دانش آموزی در خواندن یک جمله اشتباهات و ضعف‌های زیادی دارد، می‌توانیم به رفع یکی دو مورد از موارد مهم و چه بسا ساده آنها اقدام، و موارد دیگر را به نوبت‌های بعد موکول کنیم.
* رفع اشکالات روخوانی بر هر امر دیگری مقدم است و بایستی به روش مناسب اشکال او را بر طرف کنیم
* اگر دانش آموزی از روی بی‌دقتی عبارتی را جابه‌جا بخواند به او فرصت می‌دهیم تا دوباره با دقت در حرکات و عبارات دوباره بخواند.
* در صورتی که دانش آموز مهارت‌های پایه در قرآن را ندارد؛ یعنی تنوین را نمی‌شناسد یا هنگام خواندن آیاتی که به هم متصل می‌شوند دچار مشکل است و... در این زمان، عبارت مورد نظر را روی تابلوی کلاس نوشته و با اشاره صحیح حرکات و محل اتصالات را دانش آموز نشان می‌دهیم.
* گاهی اوقات نیز ممکن است دانش آموزی یک حرکت را جابه‌جا بخواند در این موقع از روش مقایسه کردن استفاده می‌کنیم.

- اگر دانش آموزان در خواندن قرآن پیشرفت نمایند اما با قرآن مأنوس نباشند، ما در تدریسمان موفق نبوده ایم.
- اگر دانش آموزان ما شیفته و عاشق قرآن شوند اما مهارت خواندن قرآن را کسب نکنند نیز در کارمان موفق نبوده ایم.
- جهت رفع اشکالات تلفظی دانش آموزان عبارات را با تأکید بیشتر و نشان دادن حالت زبان و دهان به آن ها می آموزیم و از فایل صوتی جهت تلفظ صحیح استفاده می کنیم.

- دلیل عدم استفاده از کتاب گویا در آموزش روخوانی چیست؟ با توجه به اینکه تمام مراحل آموزش روخوانی به صورت دیداری است، در آموزش از کتاب گویا (فایل صوتی) استفاده نمی کنیم.

- دومین مهارتی که در فرآیند آموزشی جامع قرآن باید ایجاد شود کدام است؟ کسب مهارت درک معنای عبارات و آیات قرآن کریم.

- جهت تقویت مهارت درک معنای آیات و عبارات از دانش آموزان می خواهیم همزمان با شمرده خوانی از روی کتاب، معنای کلماتی را که می دانند بگویند.
- جهت تقویت بعد شناختی دانش آموزان، هدف از نزول قرآن را در حد درک و فهم دانش آموزان به صورت مختصر بیان می کنیم.

ایستگاه تست درسنامه ۶

۱- چه زمانی رفع اشکالات روخوانی فراگیر را به نوبت های بعدی موکول می کنیم؟

۱. زمانی که تشخیص ضعف ها امکان پذیر نیست
۲. زمانی که اشتباهات زیاد است
۳. زمان مقایسه فراگیران با یکدیگر
۴. زمانی که توانایی خواندن عبارات را ندارد

۲- دومین مهارت از آموزش جامع قرآن کدام است؟

۱. تعقل
۲. تدبر
۳. ترجمه آیات
۴. درک معانی آیات و عبارات

۳- گاهی اوقات ممکن است فراگیر در روخوانی آیات یک حرکت را جابه جا کند، در این صورت بهترین اقدام کدام است؟

۱. اشاره صحیح به حرکات
۲. مقایسه شکل صحیح و اشتباه
۳. تکرار عبارت و دقت در حرکات
۴. بخش بخش خوانی

۴- کدام گزینه اشتباه می باشد؟

الف) با توجه به اینکه تمام مراحل آموزش روخوانی به صورت دیداری است، در آموزش از کتاب گویا (فایل صوتی) استفاده می کنیم.

ب) جهت رفع اشکالات تلفظی دانش آموزان عبارات را با تأکید بیشتر و نشان دادن حالت زبان و دهان به آن ها می آموزیم و از فایل صوتی جهت تلفظ صحیح استفاده می کنیم.

ج) یکی از راه های رفع اشکالات روخوانی مقایسه شکل صحیح و غلط کلمه یا عبارت اشتباه خوانده شده

د) بدترین روش رفع اشکال این است که بگوییم: اشتباه خواندی، نفر بعدی بخواند.

پایان ایستگاه تست درسنامه ۲

سوال	۱	۲	۳	۴
پاسخ صحیح	ب	د	ب	الف

درنامه ۷

* مراحل تدریس قرائت:

- پس از تمرین رو خوانی، فلیل صوتی قرائت را پخش کرده و از دانش آموزان می خواهیم با نگاه به متن آیات درس، قرائت هر عبارت را ابتدا گوش کنند و سپس به صورت دسته جمعی همراه با نوار شبیه آن بخوانند.
- در مواردی که کلمه یا ترکیبی را بیشتر دانش آموزان اشتباه می خوانند، به شیوه مناسب رفع اشکال می کنیم.
- پس از اتمام تمرین قرائت از دانش آموزان می خواهیم هر کدام یک جمله از آیات درس را بخوانند.

جهت افزایش توانایی دانش آموزان در قرائت می توانیم از روش تمرین گروهی بهره بگیریم

در دوره ابتدایی جهت ایجاد فهم نسبی آیات می توانیم به فهم کلمات آشنا و پرکاربرد مشترک با زبان فارسی اشاره داشته باشیم. این روش از پایه اول ابتدایی قابل اجراست

کلاس درس آموزش روخوانی
قرآن به جای مهارت آموزی
مبتنی بر قاعده محوری است

آموزش بر خواندن معلم استوار
است و قرآن آموزان آیات درس
را با معلم همخوانی می کنند

اشکالات اساسی روش های
تدریس روخوانی قرآن در
آموزگاران

درسنامه ۴

❖ نظریه های یادگیری رفتاری پاولف، ثرندایک، اسکینر

رفتارگرایی به این معنی است که رفتار را باید به کمک تجربه‌های قابل مشاهده، نه فرایندهای ذهنی تبیین کرد.

➤ نظریه شرطی سازی پاسخگر یا کلاسیک پاولف

مهم‌ترین کشف پاولف این بود که بازتاب‌های طبیعی انسان یا حیوان را میتوان به کمک شرطی کردن گسترش داد

فرایند شرطی کردن رفتار پاسخگر

۱- محرکی مانند غذا به حیوان (سگ) داده می‌شود و این محرک یک واکنش طبیعی ایجاد می‌کند،

مانند ترشح بزاق؛ این محرک غیر شرطی یا طبیعی (US) نامیده می‌شود

۲- یک محرک خنثی، مانند صدای زنگ بلافاصله قبل از محرک غیرشرطی، به ارگانسیم ارائه میشود

۳- پس از چند بار همراه شدن محرک غیرشرطی با محرک خنثی؛ از این به بعد محرک خنثی به تنهایی موجب ترشح بزاق می‌شود؛ حال میگوییم که ارگانسیم شرطی شده است، یعنی حیوان در حضور محرک خنثی (صدای زنگ) با ترشح بزاق پاسخ میدهد. از این مرحله محرک خنثی (صدای زنگ) را محرک شرطی (CS) مینامیم و پاسخ حیوان یعنی ترشح بزاق را پاسخ شرطی (CR) می‌نامیم

➤ خاموش کردن رفتار پاسخگر

در نظریه شرطی سازی پاسخگر، پاسخ شرطی به محرک غیر شرطی وابسته است یعنی در آزمایش غذای سگ اگر محرک غیر شرطی (غذا) با محرک شرطی (صدای زنگ) همراه نشود، پس از مدتی حیوان از پاسخ دادن به محرک شرطی باز می‌ایستد یعنی پاسخی (ترشح بزاق) نمی‌دهد

- پس از مدتی از خاموشی؛ اگر محرک شرطی یکباره تکرار شود، پاسخ برمیگردد که به آن بازگشت خودبه خودی میگویند، اگر پس از بازگشت فرایند خاموشی ادامه یابد؛ دیگر خاموشی کامل انجام میشود.

✧ **واتسون** نخستین کسی بود که نظریه شرطی سازی پاسخگر پاولف را برای انسانها نیز نشان داد.

نمونه‌ای از خاموش کردن رفتار پاسخگر در انسان: **واتسون** معتقد بود که اگر ترس‌ها آموخته شوند، پس میتوان آن رفتار را ناآموخته یا خاموش کرد. مثلاً کودکی که از خرگوش میترسید را با چند کودک که از این موارد نمی‌ترسیدند، همراه کرد و طی چندین جلسه خرگوش را به او نزدیکتر می‌کرد، آخر سر کودک دیگر ترسی از خرگوش نداشت.

※ راهی برای مقابله با اضطراب امتحان: بهترین راه مقابله با واکنش‌های نامطلوب افراد استفاده از روش خاموشی است. برای این منظور فرد را باید درشرایطی که مضطرب می‌شود، قرار داد تا بتدریج رفتار نامطلوب او خاموش شود. مثلاً معلم بطور روزانه امتحان بگیرد که نمره آن را حساب نکند و بعد از کاهش اضطراب، روال عادی پیش بگیرد

◀ **تعمیم محرک:** تمایل به نشان دادن پاسخ به محرک مشابه؛ کودکی که از سگ درنده میترسد از همه سگهای عادی هم میترسد. (پاسخ به شباهت‌ها)

◀ **تمیز محرک:** تمایل به پاسخ دادن تنها به محرک شرطی؛ کودک می‌آموزد همه سگها، خطرناک نیستند. (پاسخ به تفاوتها)

- توانایی تعمیم دادن محرک یکی از امتیازهای مهم یادگیری است که فرد را قادر می‌سازد بدون نیاز به یادگیری مداوم، یک پاسخ آموخته شده به یک محرک را به محرک‌های مشابه گسترش دهد

*در مورد حیوانات شرطی شدن از سطح سوم به بالا غیرممکن و دشوار است، اما در مورد انسان شرطی شدن بالا نیز وجود دارد.

❖ شرطی شدن در سطح بالاتر :

در فرایند شرطی شدن پاسخگر بعد از آنکه محرک خنثی چندین بار با محرک طبیعی همراه شد و محرک خنثی توانست به صورت محرک شرطی پاسخ شرطی را ایجاد کند می توان از محرک شرطی به عنوان یک محرک طبیعی استفاده کرد و پاسخ شرطی دیگری را تولید نمود که به آن شرطی شدن در سطح بالاتر میگویند

به عنوان مثال کودک خردسالی را تصور کنید که برای اولین بار او را به درمانگاه می برند تا واکسنش را به او تزریق نمایند فرض کنید این کودک تاکنون تجربه تزریق آمپول را نداشته و قبال به هیچ درمانگاهی برده نشده پس با خیال راحت به شما به درمانگاه می آید و حتی ممکن است داوطلبان روی تخت تزریقاتی دراز بکشد اما بعد از اینکه تزریق انجام گرفت بار دیگر که پس از گذشت چند روزی بخواهید او را برای تزریق دیگری به همان درمانگاه ببرید با دیدن کوچه ای که درمانگاه در آن قرار دارد، تابلوی درمانگاه، قیافه افراد سفید پوش، تخت تزریق و آمپول به وحشت خواهد افتاد که به آن شرطی شدن در سطح بالاتر می گویند .

مقایسه تعمیم محرک و شرطی شدن در سطح بالتر در شرطی شدن سطح بالاتر مجاورت عامل اصلی شرطی شدن است در حالی که در تعمیم شباهت عامل مهم است.

اهمیت فرایند شرطی سازی در امور انسان: این فرایند شرطی سازی ابتدا به بازتابهای ساده ارثی و طبیعی محدود بود ولی اکنون در اداره امور انسانی و توضیح رفتارهای هیجانی نقش اساسی دارد

-کودکی که روز اول مدرسه با استقبال گرم معلم(محرک غیر شرطی) روبرو می شود، شاد و علاقمند می شود(پاسخ غیرشرطی) که در صورت ادامه رفتار معلم تبدیل به علاقمندی دائمی (پاسخ شرطی) می شود

-در مقابل کودکی که روز اول مدرسه با رفتار خشن معلم دچار ترس می شود و بعدها کودک نسبت به معلم و مدرسه بی علاقه می شود و همیشه استرس و ترس را در وجود خود نشان می دهد (پاسخ شرطی)

❖ نظریه شرطی سازی وسیله ای ثرندایک

در این نظریه، شرطی سازی وسیله ای برای دریافت پاداش یا تقویت است. از این رو نظریه ثرندایک، قانون اثر نیز نامیده می شود

طبق قانون اثر اگر در حضور یک محرک، رفتاری انجام بگیرد و نتیجه مطلوب داشته باشد (یعنی پاداش بگیرد)؛ آن رفتار آموخته می شود. در نتیجه پیامد مطلوب رفتار، پیوند بین محرک و پاسخ تقویت می شود به این رابطه قانون پاداش می گویند.

در مقابل اگر در حضور محرکی رفتاری انجام بگیرد و نتیجه آزاردهنده داشته باشد (تنبیه شود)، پیوند بین محرک و پاسخ ضعیف می شود به این رابطه قانون تنبیه می گویند.

بنابراین در نظریه ثرندایک، یادگیری ایجاد پیوند بین محرک و پاسخ است، به همین جهت به این نظریه، پیوندگرایی نیز گفته می شود.

یادگیری در نظریه ثرندایک به صورت گزینش یا انتخاب یک پاسخ از میان مجموعه پاسخهای موجود ارگانیسم و پیوند دادن آن پاسخ به موقعیت محرک توصیف میشود که به آن یادگیری از راه کوشش و خطا می گویند. یکی دیگر از مفاهیم عمده نظریه ثرندایک «عناصر همانند» انتقال یادگیری است

طبق این نظریه در صورتی که بین دو موقعیت شباهت محتوا و روش وجود داشته باشد آنچه که ما در یکی از آن دو موقعیت آموخته ایم در موقعیت دوم نیز به کارمان می آید.

«نظریه عناصر همانند» جانشین نظریه انضباط صوری شده است.

انضباط صوری: روانشناسی قوای ذهنی می گوید که ذهن آدمی از قوه های مختلفی مانند استدلال، توجه، قضاوت و... تشکیل شده که این قوا را می توان از راه تمرین نیرومند ساخت که به این رویکرد نظریه انضباط صوری یا انضباط ذهنی یا رویکرد ماهیچه ذهنی می گویند

❖ نظریه شرطی سازی کنشگر اسکینر

نظریه اسکینر، مکمل نظریه ثرندایک است، اما مهم ترین تفاوت آنها در روش های شرطی کردن است

در روش ثرندایک شرطی شدن با یادگیری از راه کوشش و خطا انجام میشود. یعنی به یادگیرنده فرصت داده میشود با بروز رفتارهای مختلف، در نتیجه رفتار مورد نظر را بدهد و پاداش دریافت کند

اما اسکینر فرصت خطا دادن به یادگیرنده نمی دهد و او را با روش کل دهی یا واداشتن به انجام خرده پاسخ، به انجام پاسخ نهایی هدایت می کند

➤ رفتار پاسخگر و رفتار کنشگر

اسکینر کلیه رفتارها را به کنشگر یا پاسخگر تقسیم کرده است.

➤ **رفتار پاسخگر:** غیر ارادی و خودکار است که بر اثر محرک های شرطی یا غیر شرطی انجام می شود

➤ **رفتار کنشگر:** صرفاً از جاندار صادر می شود. که رفتار فعال نیز نامیده می شود

تقویت کننده:

ارائه رویداد مطلوب به ارگانسیم که خواستار آن است یا رهنابدن ارگانسیم از چیزی که از آن بیزار است ، که هر دو حالت باعث افزایش رفتار می شود و به آن تقویت کننده می گویند

حالت اول که در آن رفتار ارگانسیم برایش چیز مطلوبی به بار می آورد تقویت کننده مثبت و حالت دوم که رفتار ارگانسیم باعث رهایی از چیز نامطلوب می شود تقویت کننده منفی نام دارد

تنبیه:

چنانکه گفته شد تقویت چه مثبت چه منفی موجب نیرومند شدن رفتار کنشگر (فعال) می شود ، یعنی احتمال بروز آن را در شرایط همسان آتی افزایش می دهد در مقابل تنبیه موجب کم شدن و ضعیف شدن رفتار کنشگر میشود

اگر رفتار ارگانسیم با پیامد نامطلوبی دنبال شود و احتمال انجام آن رفتار در شرایط همسان آتی کاهش یابد گفته می شود که آن رفتار تنبیه شده است دقت کنید که در تنبیه پیامد نامطلوب رفتار ، ارائه یک محرک آزارنده یا همان تقویت کننده منفی به دنبال رفتار است

پس بنا به تعریف تنبیه عبارت است از: ضعیف شدن یا کاهش احتمال بروز یک رفتار پس از ارائه تقویت کننده منفی یا محرک آزارنده به دنبال آن. تقویت منفی هم شامل حذف محرک نامطلوب و هم شامل اجتناب کردن ارگانسیم از آن است ، مورد اول را یادگیری گریز یا گریزآموزی و مورد دوم را یادگیری اجتنابی می نامند .

اگر هنگام قدم زدن در خیابان باران ببارد و شما برای جلوگیری از خیس شدن چتر خود را باز کنید یا به زیر یک سرپناه بروید این یادگیری گریزآموزی نام دارد، اگر هنگام خروج از منزل با دیدن آسمان ابری چتر خود را با خود حمل کنید این یادگیری اجتنابی نام دارد

کنترل محرکی: رفتار پاسخگر (غیرفعال) به وسیله محرک های پیشاینده یعنی محرک های شرطی و غیر شرطی کنترل می شود، به این نوع محرک محرک پیشاینده فراخوان و به رفتار حاصل از این گونه محرک رفتار فراخوانده شده می گویند

در مقابل رفتار وسیله ای یا رفتار کنشگر (فعال) به وسیله محرک های پیامدی یا پس آیندی یعنی تقویت کننده های مثبت و منفی کنترل می شود که به آن رفتار صادر شده می گویند و این محرک ها محرک های پس آیندی هستند

- **تقویت کننده مثبت**: چیزی است که ارگانیسم می کوشد تا آن را بدست آورد (نمره ۲۰ برای دانش آموز)

- **تقویت کننده منفی**: چیزی است که ارگانیسم می کوشد از شر آن خلاص شود، حذف رفتار. (حذف نمره منفی)
رفتار کنشگر را می توان با تقویت کننده مثبت یا منفی نیرومند کرد

رفتار کنشگر را می توان با تقویت کننده مثبت یا حذف محرک آزاردهنده نیرومند کرد

خاموشی رفتار کنشگر

اگر رفتاری که با تقویت مثبت یا منفی افزایش یافته است را برای مدتی تقویت نکنیم، به تدریج از نیرومندی آن کاسته می شود. بنابراین ساده ترین راه برای حذف یک رفتار، کشف و

قطع منبع تقویتی آن است. مثلاً کودکی که به منظور بغل کردن مادر، گریه می کند، اگر مادر چندبار به گریه‌های کودک بی توجهی کند، کودک دیگر به گریه‌های الکی ادامه نمی دهد و آن رفتار کنشگر (گریه کردن) خاموش می شود

همانند پاولف، اسکینر نیز مفاهیم بازگشت خودبه خودی، تعمیم و تمیز محرک را مطرح کرده است

محرک‌های پیش آیندی کنترل کننده‌ی رفتار (محرک‌های شرطی و محرک‌های غیرشرطی)؛ محرک‌های تمیزی نامیده می شوند

مقایسه شرطی سازی پاسخگر با شرطی سازی کنشگر

۱- پاسخگر با رفتارهای بازتابی و غیرارادی سروکار دارد - کنشگر با رفتارهای ارادی سروکار دارد

۲- در شرطی سازی پاسخگر، ارگانیسم منفعل است و محیط موجب تغییر در ارگانیسم می شود

اما در شرطی سازی کنشگر، ارگانیسم فعال است و با رفتار خود سبب ایجاد تغییر می شود

۳- در فرایند شرطی شدن پاسخگر یک محرک خنثی با یک محرک طبیعی چندین بار همراه می شود و در نتیجه محرک خنثی خاصیت فراخوانی را کسب می کند، اما در فرایند شرطی شدن کنشگر ارائه یک تقویت کننده

مثبت بعد از رفتار یا یک تقویت کننده منفی باعث نیرومند شدن رفتار می شود

۴- در فرایند خاموشی پاسخگر محرک شرطی بدون همراهی با محرک غیر شرطی به ارگانیزم ارائه می شود و این منجر به حذف پاسخ شرطی می شود، اما در فرایند خاموشی کنشگر، به دنبال رفتاری که قبال شده دیگر تقویت کننده داده نمیشود و این منجر به حذف رفتار کنشگر تقویت می شود

* ایستگاه تست:

۱- ارائه محرک شرطی بدون محرک غیر شرطی باعث چه چیزی می شود؟

۱. تمیز محرک

۲. شرطی شدن در سطح بالاتر

۳. بازگشت خود به خودی

۴. خاموشی

۲- کدام یک از گزینه های زیر شرط لازم برای شرطی سازی پاسخگر است و این نظریه مربوط به کیست؟

۱. محرک شرطی همزمان با محرک غیر شرطی ارائه شود - پائولف

۲. محرک غیر شرطی بدون محرک شرطی ارائه شود - واتسون

۳. محرک شرطی بعد از محرک غیر شرطی ارائه شود - پائولف

۴. محرک شرطی بدون محرک غیر شرطی ارائه شود - واتسون

۳- موارد زیر بیانگر چه موضوعاتی است؟ کودکی که از سگ درنده ترسیده است از همه ی سگ های عادی هم می ترسد ..... ، کودک می آموزد که همه ی سگ های درنده نیستند ..... ، کودکی که در یک کوچه از از سگ ترسیده از آن کوچه هم می ترسد .....

۱. تمیز - شرطی شدن در سطح بالاتر - تعمیم

۲. تعمیم - شرطی شدن در سطح بالاتر - تمیز

۳. تمیز - تعمیم - شرطی شدن در سطح بالاتر

۴. تعمیم - تمیز - شرطی شدن در سطح بالاتر

۴- کدام یک از گزینه های زیر صحیح است؟

- ۱- نظریه انضباط صوری جانشین نظریه همانند شد.
- ۲- یادگیری در نظریه ثرندایک یادگیری از راه کوشش و خطا است.
- ۳- نظریه شرطی سازی وسیله ای از اسکینر است.
- ۴- نظریه شرطی سازی برای دریافت پاداش یا تقویت است.
- ۵- انجام رفتار به دلیل دریافت نتیجه آزار دهنده کاهش می یابد که به آن تقویت کننده منفی می گویند
- ۶- تقویت کننده چه مثبت و چه منفی باعث افزایش رفتار می شود.
- الف) گزینه های (۱، ۲ و ۶) صحیح است.
- ب) گزینه های (۱، ۳ و ۶) صحیح است.
- ج) گزینه های (۲، ۴ و ۶) صحیح است.
- د) گزینه های (۲، ۳ و ۵) صحیح است.

۵- کدام گزینه درست است؟

- ۱- پاسخگر با رفتار غیر ارادی سر و کار دارد کنشگر با رفتار ارادی
- ۲- در شرطی سازی پاسخگر ارگانسیم فعال ولی در شرطی سازی کنشگر ارگانسیم غیر فعال است
- ۳- در شرطی سازی کنشگر عدم همراهی محرک غیر شرطی با محرک شرطی رفتار خاموش می شود.
- ۴- در شرطی سازی پاسخگر ارائه تقویت کننده موجب افزایش رفتار می شود.

الف) ۴   ب) ۳   ج) ۲   د) ۱

۶- کدامیک از گزینه های زیر باعث کاهش رفتار کنشگر می

شود؟

۱. تقویت کننده مثبت

۲. تنبیه

۳. عدم همراهی محرک غیر شرطی با محرک شرطی

۴. تعمیم

تعهدات یک فرد مومن گاه گاهی و دلبخواهی نیست. کسی می‌تواند خود را مومن قلمداد کند که ایمانش گاه گاهی نباشد. برخی ایمان و عمل به آن را تا جایی می‌خواهند که سود شخصی آنهاست و با نام ایمان تظاهر به عمل، می‌توانند بهره ببرند (نفع طلبان متجاوز) اینگونه افراد از نظر اسلام مومن نیستند کسانی مومن هستند که مانند بی‌ایمانان از نام اسلام و نام ایمان و از عمل به تعهدات های ایمانی رویگردان نباشد آیه قرآن صریحا اعلام می‌کند که یکی از اولی ترین مباحث در شناخت فکری اسلام ایمان همراه با تعهد است. آن کسی که مومن است و می‌خواهد مومن بماند و از ثمرات مومن بودن بهره ببرد، در مقابل همه احکام خدا باید احساس تعهد کند، در همه جا باید احساس تعهد کند. مسلمان واقعی نباید در مواقعی که ایمان به نفع او نیست مثل شعر عربی «أَسَدُ عَلِيٍّ وَ فِي الْحُرُوبِ نِعَامَةٌ: به ما که می‌رسند شیرند، در جنگ‌ها مثل شتر مرغ اند» میدان را خالی می‌کنند.

پس تعهد موسمی و گاه گاهی نیست

قرآن کریم از یهود نام می‌آورد آن کسانی که یکجا می‌گفتند یهودی‌ها برادران ما هستند ولی آنجایی که پای منافع شخصی شان به کار می‌آمد همین برادران را در جنگ می‌کشتند و اسیر می‌گرفتند.

قرآن در مقام توبیخ

بنی اسرائیل

«أَفْتَوْمِنُونَ بَبَعْضِ الْكِتَابِ وَ تَكْفُرُونَ
بِبَعْضٍ» به بعضی از دین ایمان دارید به
آنجاهای بی‌دردسر راحتش مومنیند و
متعهد و به بعضی دیگر از دین بی
ایمانید. مگر می‌شود؟

در حدیث امام باقر علیه السلام در کتاب شریف وافی (جامع کتابهای چهارگانه اصلی ماست از مرحوم فیض کاشانی) اشاره به همین جور مردم نیز اینها کسانی هستند که به نماز و روزه

که بی‌دردسر و کم‌مایه هست روی می‌آورند و به امر معروف و نهی از منکر پردردسر هستند و به ظاهر پرضررتراست اعتنای ندارند.

قرآن می‌گوید آن کسانی که آنجا پای منافع‌شان در میان است دین را نمی‌خواهند اینها مومن نیستند اگر قرار است ما یک مقدار از دین را متعهدانه بپذیریم و یک مقدار دیگرش را نپذیریم و خود را مومن بدانیم بگذارید، اول معاویه را مومن بدانیم، چون معاویه هم همین جور بود نسبت به یک مقداری از دین به شدت اظهار پایبندی می‌کرد مثل نماز جماعت اما آنجا که دین و پایبندی به احکام دین به زیان اوست آنجا دیگر دین نمی‌شناسد دین معاویه ایی دین خوبی است لذت بخش محبت کن اینها که خوب است اما این دینی که پیغمبر می‌گوید و برای آن مبعوث شده است این است «لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِن قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ» خداوند بر مؤمنان منت نهاد [= نعمت بزرگی بخشید] هنگامی که در میان آنها، پیامبری از خودشان برانگیخت؛ که آیات او را بر آنها بخواند، و آنها را پاک کند و کتاب و حکمت بیاموزد؛ هر چند پیش از آن، در گمراهی آشکاری بودند. پیغمبر را خدا برای بشریت فرستاد تا به آنها بیاموزد تا بشریت را ترقی دهد تا بینش و خرد را در انسان‌ها قوی و نیرومند کند.

۴۷

طرح‌کلی

اندیشه‌اسلام

دین با هر عاملی که مانع از این شود که مردم
بیان‌پیشنند و بفهمند، مبارزه می‌کند.

امام علی علیه السلام، رهبر بزرگ اسلامی، می‌گویند:
پیغمبران را خدا فرستاد تا گنجینه‌های عقل و خرد را درون مردمان و انسان‌ها برانگیزانند «وَأُثِرُوا لَهُمْ دَفَائِنَ الْعُقُولِ»: هر چیزی که این دفینه‌ها، را دفن‌تر کند، نیروی خرد و فکر زیر خروارها خاک بکند، با هر عاملی که اینجور باشد، درست نقطه مقابل فلسفه بعثت انبیاست. نبوت‌ها با فکر مردم و با عقل مردم سروکار دارند، هرچه این فکر و عقل دقیق‌تر باشد نبوت‌ها قابل قبول‌ترند. تکلیف ما در مقابل آدمی مثل معاویه، شریح، یک آدمی مثل مغیره فرقی نمی‌کند در هر طبقه‌ای درمقام قضاوت نسبت به این انسان چگونه قضاوت کنیم؟ قرآن صریحا می‌فرماید: اینگونه آدمی مومن نیست.

پس ایمان مورد قبول اسلام ایمان با

تعهدش به عملش می‌باشد.

خواستن خدا یعنی چه؟

«لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُّبَيِّنَاتٍ»: همانا فرو فرستادیم آیه‌های روشننگری را آن کسانی که به خودشان اجازه نمی‌دهند قرآن را بفهمند از این روشننگری محرومند.

«وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ» خدا رهنمون می‌شود هر که را بخواهد بسوی راه درست، هر که را خدا بخواهد.

قضیه اراده خدا و مشیت خدا: جز در قالب علت‌های طبیعی و عادی جلوه‌گری نمی‌کند. شما در اراده کردن آزادید، اگر می‌گویید خدا نخواستنه این که خدا مانع اراده شده باشد نه، بلکه خدا نخواستنه یعنی علت لازم مترتب نشده این معنی خدا نخواستنه است. به خاطر اینکه به وجود آورنده علت‌ها و خاصیت‌بخش علت‌ها خدا بود. (خدا آفریننده علت هاست)

«وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ» می‌گویند ایمان آورده‌ایم بخدا و پیامبر،
(وَ أَطَعْنَا) و فرمان برده‌ایم. این ادعاها را که آسان است می‌کنند

اما

«ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ» پس از این ادعا، گروهی از آنان رو برمی‌گرداند، در این آیه صحبت از کفار نیست صحبت از مرتدین نیست که یکبار از عالم اسلام خارج می‌شوند، صحبت از همین مومنین معمولی داخل جامعه‌هاست، جامعه‌های اسلامی

قرآن درباره این‌ها می‌فرماید اینها مومنان نیستند.
 حالا روشن‌تر از این «وَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَ رَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ» فراخوانده می‌شوند به سوی
 خدا و رسولش تا پیامبر حکم کند و قضاوت کند میان آنها،
 «إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ مُعْرِضُونَ» ناگهان می‌بینی روی برمی‌گردانند حاضر نیستند بروند از پیغمبر
 حکم را بشنوند.

تعبیر حکومت در قرآن ، غالباً به معنای قضاوت کردن است البته این آیه عام است و
 شامل کسانی هم که به فرمان پیغمبر در غیر موارد قضاوت تن می‌دهند هم می‌شود.

چرا آن‌جا که به سود شخصیتان نیست، دین را قبول نمی‌کنید؟ یکی از سه چیز است
 ۱. «أَفِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ» آیا بیماری نفاق، هوا و هوس، جهل و غرور در دل آن‌هاست.

۲. «أَمْ أَرْتَابُوا» یا اصلاً در دین شک کردند؟

۳. «أَمْ يَخَافُونَ أَنْ يَحِيفَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَ رَسُولَهُ» شاید می‌ترسند که خدا و پیامبر در حق آنها
 ظلم کنند؟ کسی که چنین ترسی داشته باشد، پیداست خدا و رسول را اصلاً نمی‌شناسد و
 قبول ندارد «بَلْ أَوْلَتْكَ هُمُ الظَّالِمُونَ» بلکه خودشان ظالمند.

اما مؤمنین چه جورند؟ مؤمنان حکم خدا و رسولش را می‌پذیرند.

«إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَ رَسُولِهِ -
 چون فرا خوانده شدند به
 سوی خدا و پیامبرش

«لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ» تا خدا و
 پیامبر میانشان قضاوت کند

«وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ» آنانند که کسانی که به هدف و
 مقصود دست یافتند. (رستگار شدند). خدا مومنان را
 وعده داده است که حکومت روی زمین برای شماست.

شنیدیم یعنی فهمیدیم، یعنی آگاهانه
 مؤمن شدیم. پس از آن که آگاهانه ایمان
 آوردیم، اطاعت کردیم.

«أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَ أَطَعْنَا» می‌گویند:
 شنیدیم و فرمان بردیم

اگر تلاش کردید، در طول تاریخ زجر کشیدید، اوامر الهی را عمل کردید، بعد از این راحتی و زندگی بدون تشویشی خواهید داشت این وعده الهی است در این آیه الهی برخی وسواسی می کنند، می گویند این وعده متعلق به زمان امام زمان علیه السلام است. ما شکی نداریم که تحقق کامل این وعده در زمان امام زمان علیه السلام است، اما کدام روایت می گوید این آیه مخصوص آن زمان است؟ چرا این آیه را محدود می کنید؟ مگر خدا برای مومنین صدر اسلام این وعده را عمل نکرد؟ همین آیه بود که عمل شد. روزی بود که بلال از ترس کفار جرأت نداشت در مکه یک لاله الا الله بگوید و روزی شد که به راحتی می رفت بر بالای مأذنه و اذان می گفت. به هر صورت «لَيْسَتْخَلْفَهُمْ فِي الْأَرْضِ» که جانشینان سازد بر روی زمین «كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ» همچنانی که مومنان پیشین را جانشین ساخته است. ما خیال می کنیم مؤمنین هر جا بودند از اول عالم، همیشه تو سری خورده اند، درست نقطه مقابل آنی که قرآن می خواهد بگوید؛ که چطور دین از اولی که به وجود آمده تا امروز، هم‌هاش پیشرفت داشته و عقب‌نشینی نداشته است.

❖ هدف از استقرار امنیت چیست ؟

۵۰

طرح کلی
اندیشه‌الای

هدف این است که مومنان بتوانند در سایه امنیت یک گام و ده گام به سوی منزل نهایی انسان یعنی تکامل نزدیک شوند. بتوانند بنده خدا باشند، بندگی بندگان از سر آنها برداشته شود، مطیع و خاضع خدا باشند و از این راه بتوانند به تعالی و تکامل برسند-

«لَيَبْدَلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ

أَمْنًا» هدف این است که در سایه امنیت به ما خوش بگذرد و بی‌عاری کنیم؟ خیر.

«يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا» مرا پرستند و به من شرک نوزند. در آخر آیه این را هم تذکر می‌دهد: که اگر بعد از آن که ایمان آورند، شرک ورزیدند، فاسق، خواهند بود.

۱- یکی از اولی‌ترین مباحث در شناخت فکری اسلام ایمان همراه با .... است.

۱. شناخت   ۲. تعهد   ۳. باور و گرایش قلبی   ۴. یقین

۲- امام باقر (ع) در مورد کسانی که ایمان دل‌بخواهی و تعهد موسمی دارند می‌فرماید: این‌ها کسانی هستند که به نماز و روزه که بی‌دردسر و کم‌مایه هست روی می‌آورند و به ..... که پردردسر هستند و به ظاهر پرضررتر است اعتنایی ندارند.

۱. جهاد   ۲. هجرت   ۳. امر به معروف و نهی از منکر   ۴. انفاق

۳- دلیل توبیخ قوم بنی‌اسرائیل مطابق این آیه شریفه چیست؟

«أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَ تَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ»

۱. تبعیض در دین و احکام خدا   ۲. بهانه‌جویی و لجajt
۳. نژادپرستی و انحصارطلبی   ۴. پیمان‌شکنی و کشتن پیامبران الهی

۴- نمونه بارز شخصیتی که نسبت به مقداری از دین مثل نماز جماعت به شدت اظهار پابندی می‌کرد اما آنجا که دین و پابندی به احکام دین به زیان او بود، دین را نمی‌شناخت، چه کسی بود

۱. عبدالملک بن مروان   ۲. معاویه   ۳. عمرو عاص   ۴. مروان

۵- امام علی علیه‌السلام در مورد فلسفه بعثت پیامبران می‌فرماید: خدا پیغمبران را فرستاد تا ....

۱. دین را در مردم ایجاد کنند.
۲. گنجینه‌های عقل و خرد را درون مردمان و انسان‌ها برانگیزانند.
۳. به کمک مردم قسط و عدل را در جامعه ایجاد کنند.
۴. بشریت را از تاریکی‌های گمراهی به سوی نور هدایت سوق دهند.

۶- مطابق نظر «طرح کلی اندیشه اسلامی» مهم‌ترین پیامی که از آیه «لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَ يُزَكِّيهِمْ وَ يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ إِن كَانَ

۱. بزرگ‌ترین نعمت الهی که خداوند به رخ مومنان می‌کشد، نعمت بعثت پیامبر اسلام است.
۲. ایمان و تعهد، موسمی و گاه‌گاهی نیست، بلکه مومن باید در مقابل همه احکام خدا احساس تعهد کند.
۳. دین با هر عاملی که مانع از این شود که مردم بیان‌دیشند و بفهمند، مبارزه می‌کند و هدفش تقویت بینش و خرد انسان‌هاست.
۴. اسلام با دین و ایمان‌گزینشی و تبعیض در احکام خدا شدیداً مبارزه می‌کند.

۷- در مورد آیه شریفه «وَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَ رَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ مُّعْرَضُونَ» کدام گزینه غلط است؟

۱. این آیه عام است و شامل کسانی هم که به فرمان پیغمبر در غیر موارد قضاوت تن می دهند هم می شود.
۲. تعبیر حکومت در قرآن، غالباً به معنای قضاوت کردن است.
۳. این آیه در مورد کفار و مرتدین (کسانی که یک باره از دین خارج می شوند) نیست، بلکه درباره مومنین معمولی داخل جامعه هاست.
۴. این آیه عام است و شامل کسانی هم که به فرمان پیغمبر در غیر موارد قضاوت تن نمی دهند هم می شود.

۸- هدف از استقرار امنیت در کدام عبارت از آیه شریفه ۵۵ نور بیان شده است؟

۱. «لَيْسَتْ خَلْفَتُهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ»
  ۲. «يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئاً»
  ۳. «وَ لَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ»
  ۴. «وَ لَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا»
- ۹- طبق آیه شریفه «لَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا» هدف از استقرار امنیت چیست.

۱. رسیدن به آسایش بعد از سختی ها
  ۲. قدم نهادن در راه تعالی و تکامل
  ۳. رسیدن به لقاء الله
  ۴. قدم نهادن در راه عبادت و بندگی
- ۱۰- کدام گزینه بیانگر علت نپذیرفتن دین در زمانی که به سود شخصی فرد نیست نمی باشد.
۱. فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
  ۲. اَرْتَابُوا
  ۳. يَخَافُونَ أَنْ يَحِيفَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَ رَسُولَهُ
  ۴. أَفْتُوهُمْ مَثُورًا بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَ تَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ

پاسخنامه ایستگاه تست در نام ۸			
سؤال	پاسخ	سؤال	پاسخ
۱	۲	۶	۳
۲	۳	۷	۴
۳	۱	۸	۲
۴	۲	۹	۲
۵	۲	۱۰	۴

❖ آغاز انقلاب و نظام اسلامی از نقطه‌ی صفر

انقلاب اسلامی و نظام برخاسته از آن، از نقطه‌ی صفر آغاز شد؛ اولاً: همه چیز علیه ما بود، چه رژیم فاسد طاغوت که علاوه بر وابستگی و فساد و استبداد و کودتایی بودن، اولین رژیم سلطنتی در ایران بود که به دست بیگانه و نه به زور شمشیر خود بر سر کار آمده بود، و چه دولت آمریکا و برخی دیگر از دولت‌های غربی، و چه وضع بشدت نابسامان داخلی و عقب افتادگی شرم‌آور در علم و فناوری و سیاست و معنویت و هر فضیلت دیگر

ثانیاً: هیچ تجربه‌ی پیشینی و راه طی شده‌ای در برابر ما وجود نداشت. بدیهی است که قیام‌های مارکسیستی و امثال آن نمی‌توانست برای انقلابی که از متن ایمان و معرفت اسلامی پدید آمده است، الگو محسوب شود. انقلابیون اسلامی بدون سرمشق و تجربه آغاز کردند و ترکیب جمهوریت و اسلامیت و ابزارهای تشکیل و پیشرفت آن، جز با هدایت الهی و قلب نورانی و اندیشه‌ی بزرگ امام خمینی، به دست نیامد. و این نخستین درخشش انقلاب بود.

❖ تقابل دوگانه‌ی جدید «اسلام و استکبار»؛ پدیده‌ی برجسته‌ی جهان معاصر

پس آنگاه انقلاب ملت ایران، جهان دوقطبی آن روز را به جهان سه قطبی تبدیل کرد و سپس با سقوط و حذف شوروی و اقمارش و پدید آمدن قطب‌های جدید قدرت، تقابل دوگانه‌ی جدید «اسلام و استکبار» پدیده‌ی برجسته‌ی جهان معاصر و کانون توجه جهانیان شد

از سویی نگاه امیدوارانه‌ی ملت‌های زیر ستم و جریان‌های آزادی خواه جهان و برخی دولت‌های مایل به استقلال، و از سویی نگاه کینه ورزانه و بدخواهانه‌ی رژیم‌های زورگو و قلدرهای باج‌طلب عالم، بدان دوخته شد. بدین‌گونه مسیر جهان تغییر یافت و

زلزله‌ی انقلاب، فرعون‌های در بستر راحت آرمیده را بیدار کرد دشمنی‌ها با همه‌ی شدت آغاز شد و اگر نبود قدرت عظیم ایمان و انگیزه‌ی این ملت و رهبری آسمانی و تأییدشده‌ی امام عظیم‌الشأن ما، تاب آوردن در برابر آن همه خصومت و شقاوت و توطئه و خباثت، امکان‌پذیر نمی‌شد.

❖ مدیریت جهادی و اعتقاد به اصل «ما می‌توانیم»: عامل عزت و پیشرفت ایران در همه‌ی عرصه‌ها

به رغم همه‌ی این مشکلات طاقت فرسا، جمهوری اسلامی روزبه‌روز گام‌های بلندتر و استوارتری به جلو برداشت. این چهل سال، شاهد جهادهای بزرگ و افتخارات درخشان و پیشرفت‌های شگفت‌آور در ایران اسلامی است. عظمت پیشرفت‌های چهل‌ساله‌ی ملت ایران آنگاه بدرستی دیده می‌شود که این‌مدت، با مدت‌های مشابه در انقلاب‌های بزرگی همچون انقلاب فرانسه و انقلاب اکتبر شوروی و انقلاب هند مقایسه شود. مدیریت‌های جهادی الهام گرفته از ایمان اسلامی و اعتقاد به اصل «ما می‌توانیم» که امام بزرگوار به همه‌ی ما آموخت، ایران را به عزت و پیشرفت در همه‌ی عرصه‌ها رسانید.

نکات مربوط به آن	تیترهای مهم درسنامه ۱
نقطه عطف	چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب:
توصیه هایی اساسی به منظور «جهاد بزرگ برای ساختن ایران اسلامی بزرگ»	بیانیه گام دوم انقلاب
به مثابه منشوری برای «دومین مرحله ی خودسازی، جامعه پردازی و تمدن سازی»	بیانیه گام دوم انقلاب
فصل جدید زندگی جمهوری اسلامی	بیانیه ی «گام دوم انقلاب»
مخاطب اصلی جوانان	بیانیه گام دوم انقلاب:
آغازگر عصر جدید عالم	پیروزی انقلاب اسلامی
برگرفته از فطرت بشری (بدون تاریخ مصرف)	شعارهای جهانی این انقلاب دینی
انقلاب اسلامی تجدیدنظرپذیر و اهل انفعال نیست، اما نقدها را به دیده نعمت خدا می نگیرد.	دفاع ابدی از نظریه ی نظام انقلابی
با حضور نسل جوان مؤمن و دانا و پرانگیزه طی می شود	جمهوری اسلامی و فاصله ی میان بایدها و واقعیتها
برای برداشتن گام های استوار در آینده، باید گذشته را درست شناخت و از تجربه ها درس گرفت.	انقلاب اسلامی؛ مایه ی سربلندی ایران و ایرانی
ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید	آرمان های بزرگ انقلاب:
ترکیب جمهوریت و اسلامیت، نخستین درخشش انقلاب.	آغاز انقلاب و نظام اسلامی از نقطه ی صفر
پدیده ی برجسته جهان معاصر	تقابل دوگانه ی جدید «اسلام و استکبار»
عامل عزت و پیشرفت ایران در همه عرصه ها	مدیریت جهادی و اعتقاد به اصل «ما میتوانیم»

۱- دومین گام انقلاب اسلامی در بیانیه حضرت امام چیست؟

۱. احساسات ملی و میهن پرست

۲. انسان گرایی و اخلاق معنوی

۳. خودسازی - جامعه پردازی - تمدن سازی

۴. نوع دوستی و جهاد تبیین

۲- برای برداشتن گام های بزرگ و استوار در آینده باید چه کرد؟

۱. باید گذشته را درست شناخت و از تجربه ها درس گرفت

۲. باید به استقلال و خودکفایی توجه ویژه کنیم

۳. باید آرمانهای انقلاب را پیاده کنیم

۴. تمام موارد

۳- پدیده ی برجسته جهان معاصر چیست؟

۱. کوچک جلوه دادن عیب های خودشان

۲. بزرگ جلوه دادن عیبهای ما

۳. تقابل دو گانه «اسلام و استکبار»

۴. تبلیغات سبک زندگی غربی

۴- عامل عزت و پیشرفت ایران در همه ی عرصه ها

چیست؟ و در نتیجه ی اعتقاد به کدام اصل بوجود می آید؟

۱. خودکفایی - «استقلال» «آزادی»

۲. خودکفایی - اصل «ما می توانیم»

۳. مدیریت جهادی - «استقلال» «آزادی»

۴. مدیریت جهادی - اصل «ما می توانیم»

۵- با توجه به عبارت زیر کدام گزینه صحیح است؟

رهبان انقلاب در قالب بیانیه گام دوم اعلام نمودند؛ انقلاب وارد..... مرحله

..... و شده است.

۱. اولین - جامعه پردازی - خودسازی - تمدن سازی

۲. دومین - جامعه پردازی - خودسازی - تمدن سازی

۳. اولین - خودسازی - جامعه پردازی - تمدن سازی

۴. دومین - خودسازی - جامعه پردازی - تمدن سازی

۶- مطابق بیانیه گام دوم انقلاب، شعارهای انقلاب اسلامی چه

ویژگی ای دارند؟

۱. شعارهایی ایرانی اسلامی
۲. شعارهایی جهانی، فطری و جهانی
۳. شعارهایی ملی و جوان پسند
۴. شعارهایی مربوط به یک نسل و یک جامعه

۷- مطابق با بیانیه گام دوم انقلاب چرا قیام های مارکسیستی و امثال آن نمی توانست برای جمهوری اسلامی الگو باشد؟

۱. چون این قیام ها آغشته با دروغ و خشونت بودند و زور بود
۲. چون انقلاب اسلامی ایران از متن ایمان و معرفت اسلامی پدید آمده پس نمی توانستند برای این انقلاب الگو محسوب شوند
۳. چون انقلاب اسلام انقلابی مردمی بود پس با دیگر انقلاب ها فرق داشت پس الگوی مناسبی برای این انقلاب نبودند
۴. چون شعارهای انقلابی آن ها متناسب با اندیشه امام خمینی (ره) نبودند

۸- مخاطب اصلی بیانیه گام دوم انقلاب چه کسانی هستند؟

۱. جمیع ملل مسلمان
۲. ملت جمهوری اسلامی ایران
۳. کلیه امت اسلامی و مظلومان جهان
۴. جوانان

۹- آرمان بزرگ انقلاب اسلامی چیست؟

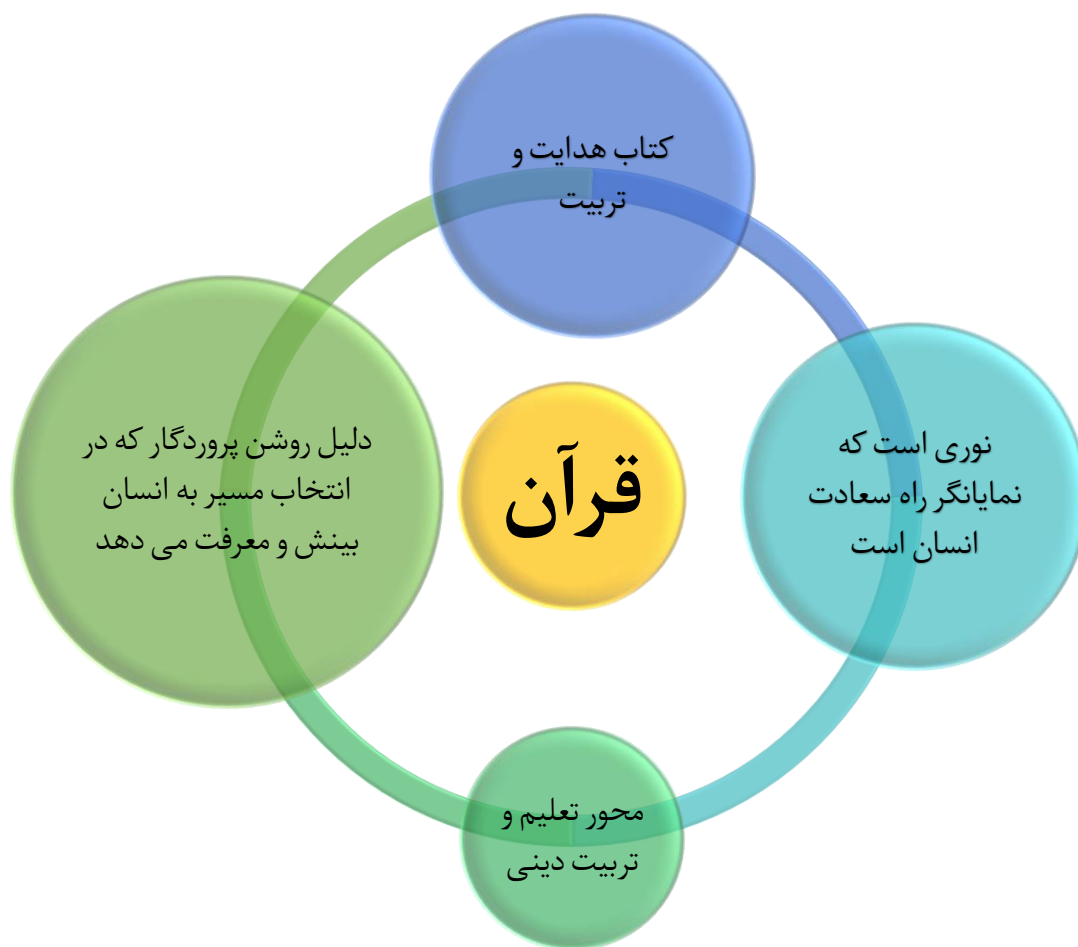
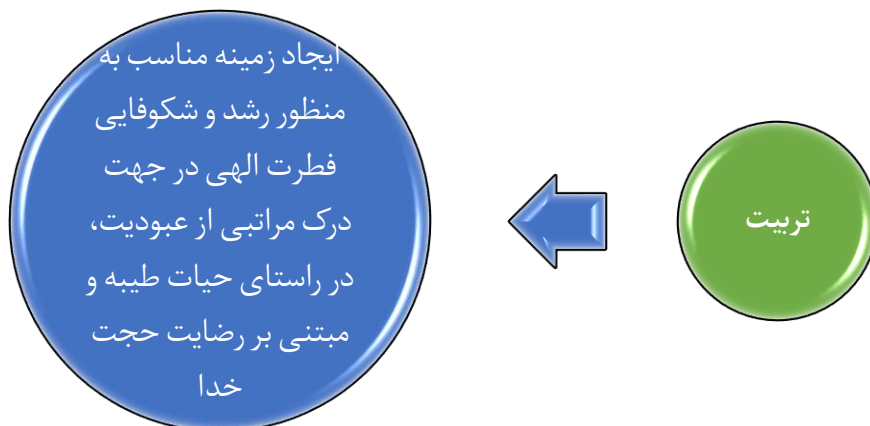
۱. حکومت واحد جهانی
۲. رسیدن به لبه پیشرفت علمی
۳. حکومت اسلامی
۴. ایجاد تمدن نوین اسلامی

- ۱۰- از دیدگاه رهبری فاصله میان بایدها و واقعیت ها در آینده با حضور چه گروهی طی خواهد شد؟
۱. کارگزاران و مسئولان دولتی
  ۲. روحانیت مترقی
  ۳. نسل جوان مومن و دانا
  ۴. فرهنگیان

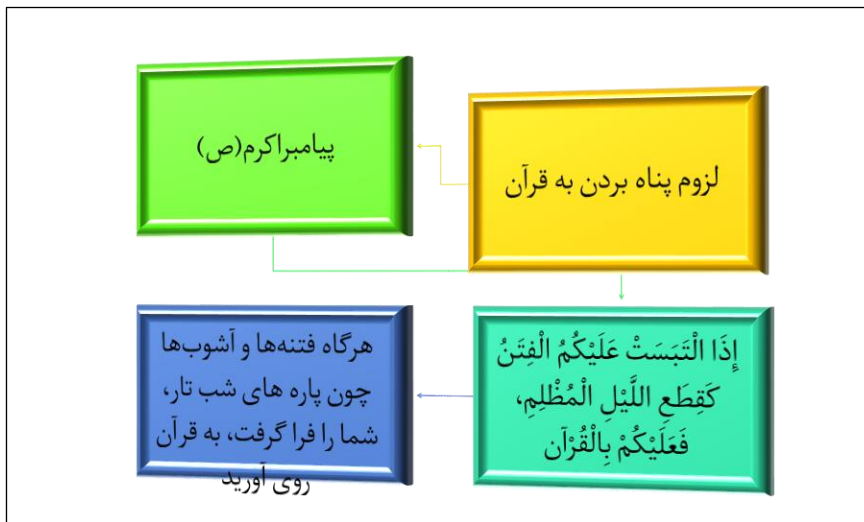
* پاسخنامه آزمون تستی درسنامه ۱

پاسخ	سوال	پاسخ	سوال
۲	۶	۳	۱
۲	۷	۱	۲
۴	۸	۳	۳
۴	۹	۴	۴
۳	۱۰	۴	۵

❖ مبانی و کلیات روش تدریس قرآن در دوره ابتدایی:

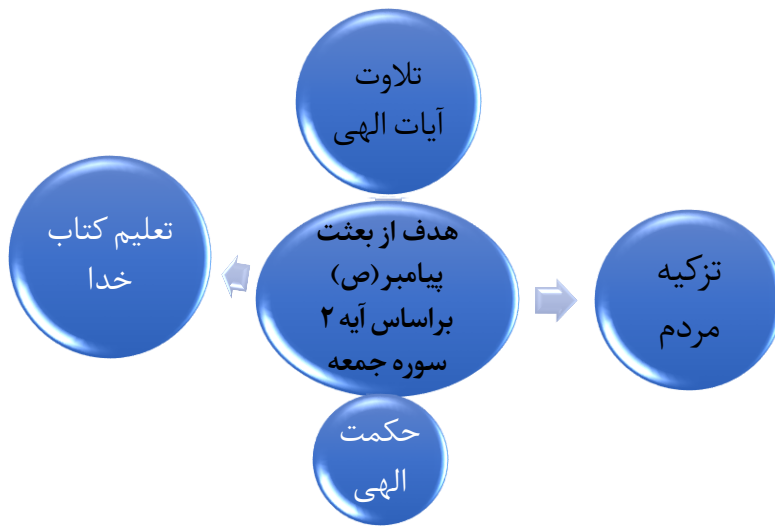

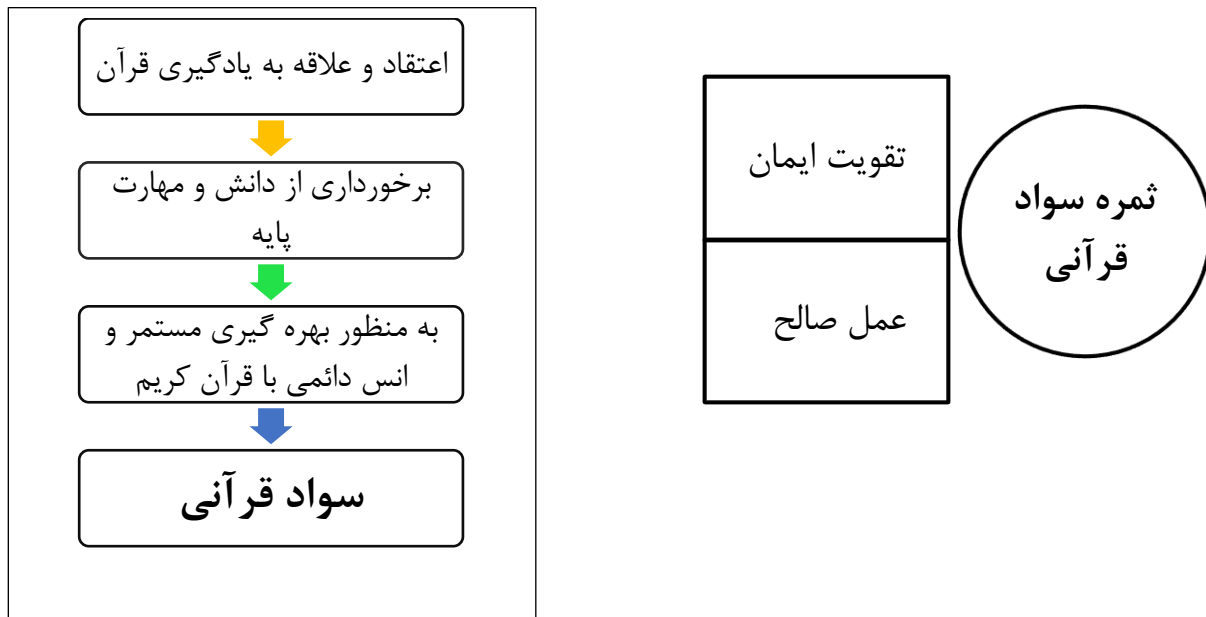

فضیلت معلم قرآن
 مَلَائِكَتُهُ يُصَلُّونَ عَلَى مُعَلِّمِ النَّاسِ الْخَيْرِ: خداوند و
 ملائکتها بر معلمی که خوبی‌ها را به مردم می‌آموزد درود
 می‌فرستند

• فرایندی است که برای دستیابی به توانایی خواندن،
 درک معنا، تدبر در آیات و آشنایی با معارف قرآن به منظور
 انس و بهره‌گیری دائمی از قرآن کریم و تقویت ایمان و
 عمل صالح به کار می‌رود.

آموزش
 جامع قرآن

اجزای سواد قرآنی

یک نیاز همگانی: همه افراد برای شناخت، مراقبت و شکوفایی هویت انسانی الهی خود نیازمند سواد قرآنی اند.

سواد قرآنی از یک حد پایه برخوردار است: بهره مندی عموم از یک حد پایه از سواد قرآنی ضروری است

در حال رشد بودن حد سواد قرآنی: با توجه به شرایط و امکانات هر جامعه و نیز تغییرات این شرایط در طول زمان، این حد نیازمند شناسایی و تعریف خاص است. برای مثال ممکن است با توجه به شرایط و امکانات فعلی در آموزش قرآن حد ضروری را، خواندن با لحن عربی تعیین کرد

حداقل سواد قرآنی منجر به علاقه مندی خواندن مستمر قرآن، فهم تدریجی معنای عبارات و آیات آن شده و زمینه ساز بهره گیری مادام العمر از آموزه های الهی می شود.

ایستگاه تستی درسنامه ۱

۱- در کدام گزینه به تعریف سواد قرآنی اشاره شده است؟

- الف) علاقه به یادگیری و برخورداری از دانش و مهارت پایه جهت بهره‌گیری مستمر و انس دائمی با قرآن
 ب) درک معنا و توانایی خواندن و آشنایی با معارف قرآن جهت بهره‌گیری دائمی و انس با قرآن و علاقه به یادگیری آن
 ج) علاقه به یادگیری قرآن و درک مراتبی از عبودیت الهی و کسب معرفت و بینش
 د) علاقه به یادگیری قرآن کریم و شناخت و شکوفایی هویت انسانی الهی

۲- جمله «به منظور رشد و شکوفایی فطرت الهی صورت می‌گیرد» معرف کدام گزینه می‌باشد؟

- الف) آموزش جامع قرآن (ب) معلمی قرآن (ج) بعثت و رسالت پیامبر (د) تربیت
 ۳- شناخت، مراقبت و شکوفایی هویت انسانی-الهی بیانگر کدام یک از ویژگی‌های سواد قرآنی می‌باشد؟

- الف) نیاز همگانی به سواد قرآنی (ب) برخورداری از یک حد پایه
 ج) رشد مداوم سواد قرآنی (د) ایجاد علاقمندی به درک معارف قرآنی

۴) کدام مورد جزو اهداف بعثت پیامبر(ص) نمی‌باشد؟

- الف) تزکیه (ب) عمل صالح (ج) تعلیم کتاب خدا (د) تلاوت آیات الهی

۵) کدام گزینه از جمله اجزای سواد قرآنی می‌باشد؟

- الف) تدبر در آیات و آشنایی با معارف (ب) تقویت ایمان
 ج) حکمت الهی (د) هدایت الهی

۶) معرفت و بینش انسان جهت انتخاب مسیر چگونه به دست می‌آید؟

- الف) از طریق تعلیم و تربیت (ب) از طریق آزمایشات الهی
 ج) از طریق قرآن کریم (د) از طریق دعا و عبادت

۷) محور تعلیم و تربیت دینی چیست؟

- الف) تربیت اسلامی (ب) عمل صالح (ج) تقویت ایمان (د) قرآن کریم

۸) هدف از اجرای برنامه آموزش جامع قرآن چیست؟

- الف) تعلیم و تربیت (ب) انس و بهره‌گیری دائمی از قرآن
 ج) درک معنا (د) توانایی خواندن

۹) کدام مورد ثمره سواد قرآنی می باشد؟

الف) برخورداری از دانش و مهارت

ج) درک معنا

ب) توانایی خواندن قرآن

د) عمل صالح

۱۰) بهره مندی از حداقل سواد قرآنی زمینه ساز چیست؟

الف) درک معنا

ج) بهره گیری مادام العمر از آموزه های الهی

ب) بهره مندی از حکمت الهی

د) رشد و شکوفایی فطرت الهی

پایاننامه لیستگاه تست در نامه ۱

سوال	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
پاسخ صحیح	الف	د	الف	ب	الف	ج	د	ب	د	ج

درنامه ۲

هدف از آموزش عمومی قرآن کریم، نمی‌تواند صرفاً دستیابی به دانش و مهارت خاصی در ارتباط با قرآن باشد؛ بلکه باید توانایی و قابلیت فراهم آورد که فرد بتواند ضمن انس و ارتباط دائمی با قرآن، پیوسته خود را در معرض تزکیه و تعلیم الهی قرار دهد.

- توانایی خواندن قرآن کریم: اولین و مهم‌ترین رکن سواد قرآنی کسب «مهارت خواندن» است و آموزش قرآن با «روخوانی» شروع می‌شود.

تفاوت‌های مهارت روخوانی و روان‌خوانی:

اولین تفاوت روخوانی با روانخوانی در نوع مهارت است.

- روخوانی مهارتی دیداری
- روانخوانی مهارتی شنیداری

- زمان آموزش روخوانی چشم با آیات درگیر است.
- زمان آموزش روانخوانی گوش دانش آموز درگیر است.

در روخوانی هر دانش آموز باید یک عبارت جداگانه بخواند و تکراری نباشد، اگر عبارتی تکرار شود، مهارت شنیداری می شود اما در روان خوانی عبارات تکراری می شود.

دانش آموز حرکات را می بیند و توجه اش نسبت به علائم روخوانی بالا می رود. برای مثال: « قَلَّ » را « قُلَّ » نمی خواند

مزیت روش
دیداری نسبت
به شنیداری

در این روش بین آموزش و ارزشیابی هم خوانی وجود دارد

در روش دیداری تعمیم پذیری به آیات و عبارات جدید وجود دارد

ایستگاه تست درسنامه ۲

۱- هدف از آموزش عمومی قرآن کریم ..... می باشد.

۱. دستیابی به دانش و مهارت مرتبط با قرآن

۲. تعلیم و تزکیه مداوم

۳. فهم تدریجی قرآن

۴. آشنایی و درک پیوسته معارف قرآنی

۲- با توجه به تفاوت های روخوانی و روان خوانی، مهارت روان خوانی مهارتی ..... است.

۱. متکی بر مهارت دیداری

۲. متکی بر درست خوانی

۳. مهارتی شنیداری

۴. مهارتی کمی

۳- اولین و مهم ترین رکن سواد قرآنی کدام است؟

۱. درک معنای عبارات

۲. تدبر در قرآن

۳. انس با قرآن

۴. توانایی خواندن

۴- با توجه به اینکه در روخوانی هر دانش آموز باید یک عبارت جداگانه بخواند و تکراری نباشد، اگر

عبارتی تکراری شود، مهارت ..... می شود.

۱. ناقص می شود

۲. مهارت شنیداری می شود

۳. مهارت دیداری می شود

۴. مهارت کمی می شود

۵- کدام گزینه جزو مزیت های روش دیداری نسبت به شنیداری نمی باشد؟

۱. تعمیم پذیری به آیات و عبارات جدید وجود ندارد

۲. فراگیران حرکات را می بینند و نسبت به علائم روخوانی توجهشان بیشتر می شود

۳. بین آموزش و ارزشیابی همخوانی وجود دارد

۴. تعمیم پذیری به آیات و عبارات جدید وجود دارد

۶- کدام مورد قاعده هرم سواد قرآنی می باشد؟

۱. توانایی خواندن

۲. روخوانی

۳. انس با قرآن

۴. تدبر در آیات

پایان نامه ایستگاه تست درسنامه ۲

سوال	۱	۲	۳	۴	۵	۶
پاسخ صحیح	ب	ج	د	ب	الف	ج

نقش چشم و گوش در کسب مهارت خواندن:

مکت قابل توجه و اشاره همراه با تأکید در تقویت آموزش به شیوه دیداری تأثیر بسزایی دارد.

- بیشترین اطلاعات از طریق چشم کسب می شود اما تنبل ترین عضو بدن نیز می باشد. در آموزش هر اندازه گوش دانش آموز در معرض عبارات قرآنی قرار گیرد، به همان نسبت چشم به حرکات و علائم بی توجه می شود. برای مثال: آیه «الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ» را «الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ» می خوانند.
- اشکال این است که گوش آن ها در معرض این سوره ها قرار گرفته و چشم آن ها این آیات را ندیده است.
- اگر آیات را به ایشان نشان داده ایم یا آن ها را وادار کرده ایم که از رو بخوانند، با همان پیش زمینه قبلی بوده و دیگر به حروف و حرکات توجه ندارند
- در روخوانی از دانش آموز می خواهیم عبارات را به صورت بخش بخش و شمرده بخواند و همزمان قواعد روخوانی را نیز به صورت گذرا آموزش می دهیم.

چشم

- با توجه به مثال بالا، آموزش به شیوه شنیداری باعث می شود دانش آموز فقط همان قسمت هایی را که شنیده و تکرار کرده یاد بگیرد، درحالی که در آموزش قران آیه و سوره خاصی موضوعیت ندارد بلکه دانش آموز باید به این توانایی برسد که هر جای قرآن را باز کند بخواند.
- در روان خوانی با صوت، لحن و رعایت قواعد تجویدی سر و کار داریم که وظیفه آموزگار دوره ابتدایی نیست.

گوش

در روش شنیداری تعمیم پذیری به آیات و عبارت جدید ضعیف است

مراحل کیفیت در خواندن به صورت بخش بخش شماره و آرام خواندن روان خوانی

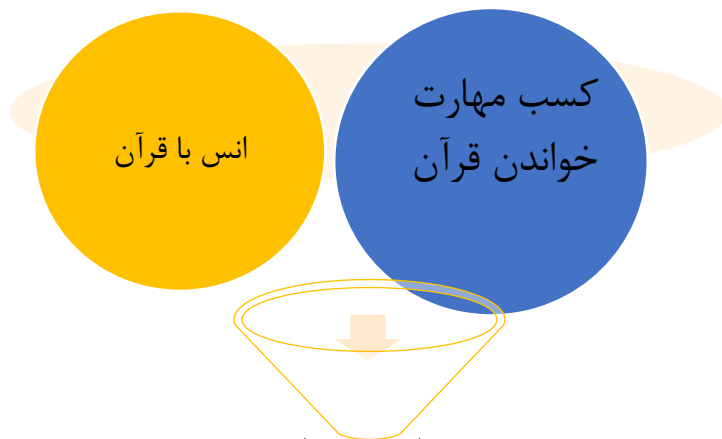

■ جزء جدایی ناپذیر آموزش قرآن به روش دیداری چیست؟ لوحه آموزشی

- آموزگاران کدام پایه باید از لوحه آموزشی استفاده نمایند؟ پایه اول، دوم و سوم
- اثر کار با لوحه در دوره ابتدایی چیست؟ تقویت قوه دیداری دانش آموز
- هدف از کار با لوحه چیست؟ شرطی سازی چشم دانش آموز نسبت به حرکات قرآن

❖ فوت کوزه گری کار با لوحه، مکث قابل توجه بین بخش هاست، یعنی بین هر اشاره باید قدری مکث کرد، همچنین باید با تأکید اشاره نماییم یعنی پس از بار اشاره خط بر را از صفحه جدا کنیم تا دانش آموزان تفکیک را احساس نمایند.

✿ آموزش قرآن ماهیتی تربیتی دارد و هدف از روخوانی قرآن در دوره ابتدایی صحیح خواندن عبارات قرآنی است.

اهداف محوری آموزش قرآن در دوره ابتدایی

❖ **انس دائمی یعنی:** ارتباط پایدار، معنا دار و عاطفی با قرآن که با پیگیری زیاد و ایجاد فرهنگ خواندن روزانه قرآن ایجاد می شود و معلم و خانواده سهم بسزایی در این زمینه دارند

ایستگاه تست درسنامه ۳

۱- کار با لوحه به تقویت کدام یک از قوای دانش آموز می پردازد؟

۱. قوه ادراک   ۲. قوه تحلیل   ۳. قوه دیداری   ۴. قوه شنیداری

۲- کدام گزینه جزء جدایی ناپذیر آموزش قرآن به روش دیداری است؟

۱. روخوانی   ۲. روانخوانی   ۳. کتاب گوینا   ۴. لوحه

۳- فوت کوزه گری کار با لوحه کدام است؟

۱. شرطی سازی چشم فراگیر   ۲. مکث بین بخش ها

۳. تقویت قوه دیداری   ۴. بخش بخش خوانی

۴- هدف از روخوانی قرآن در دوره ابتدایی کدام است؟

۱. انس با قرآن   ۲. ارتباط عاطفی با قرآن

۳. تقویت قوه شنیداری   ۴. صحیح خواندن عبارات

۵- از کدام مورد جهت تقویت آموزش به شیوه دیداری استفاده می شود؟

۱. مکث و اشاره همراه با تأکید   ۲. لوحه

۳. بهره گیری از چشم   ۴. رعایت قواعد تجویدی

۶- هدف از کار با لوحه چیست؟

۱. انس با قرآن   ۲. تقویت قوه دیداری

۳. شرطی سازی چشم فراگیران به حرکات   ۴. روان خوانی

۷- ارتباط پایدار و معنادار با قرآن چگونه ایجاد می شود؟

۱. از طریق آموزش دیداری

۲. از طریق آموزش شنیداری

۳. از طریق پیگیری زیاد و فرهنگ سازی خواندن روزانه

۴. از طریق روخوانی و مکث بین بخش های عبارات

پایان نامه ایستگاه تست درسنامه ۲

سوال	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
پاسخ صحیح	ج	د	ب	د	الف	ج	ج

درنامه ۴

چه چیزی آموزش قرآن نیست؟

وجود برخی از باورهای غلط درباره مبانی و روش‌های آموزش و تدریس قرآن در دوره ابتدایی باعث بروز مشکلات عدیده ای شده است:

- ۱- تلقی اینکه درس قرآن یک درس تخصصی است و باید توسط معلمان خاص تدریس شود؛
- ۲- هدف اصلی تنها علاقه‌مند کردن دانش‌آموزان به قرآن کریم است؛
- ۳- هدف آموزش حفظ و قرائت برخی از سوره‌های کتاب درسی است.
- ۴- هدف آموزش حفظ پیام‌های قرآنی کتاب درسی است.
- ۵- هدف آموزش روخوانی، آموزش قواعد روخوانی قرآن است.
- ۶- تأکید بر آموزش روخوانی قرآن کریم به روش شنیداری.

نکته: در آموزش نمادهای قرآنی، حداکثر زمان صرف شده جهت آموزش ۲ دقیقه است، زیرا نباید به جای آموزش مهارت، قاعده آموزشی کنیم.

برای آموزش نماد حرف ناخوانا بهتر است که کلمات «خواهر، خواندن و خواب» را روی تابلو بنویسیم و حرف «و» را با یک رنگ متمایز کنیم و کلمات فوق را به صورت «خاهر، خاندن و..» بنویسیم و بخوانیم.

بیان می‌کنیم که هرگاه این علامت روی حرفی باشد این حرف هیچ حرکتی ندارد و باید با حرکت قبل از خودش در یک بخش خوانده شود

آموزش علامت سکون

آموزش حرف مشدد: حرفی از جنس همان حرفی است که تشدید روی آن قرار دارد اما ساکن است.

برای توضیح اتصالات، بیان می‌کنیم که هر جا علامت سکون یا تشدید دیدید، این دو علامت با حرکت قبل از خود خوانده می‌شوند.

برای آموزش این نماد ابتدا (ن) را روی تابلو می‌نویسیم و از حرکت (ـِ) به علامت سکون اشاره می‌کنیم سپس حرکت (ـِ) را روبه روی آن قرار می‌دهیم و یک (ـِ) دیگر کنار آن قرار می‌دهیم تا شکل تنوین (ن) شود و این توضیح را به دانش‌آموزان می‌دهیم که (ـِ) دوم به نمایندگی نون ساکن آمده است و به همان شکل (ـِ ن) خوانده می‌شود.

آموزش نماد تنوین
کسره (ِ)

* بهتر است کسره را ابتدا هنگام آموزش سوره فلق و در عبارت سوم توضیح داد.

* آموزش تنوین ضمه و فتحه (و) نیز به همین شکل است.

از قاعده محوری بپرهیزیم و قواعد را خیلی کوتاه و گذرا آموزش دهیم

قاعده را حین آموزش روخوانی و هر جا که به آن قاعده رسیدیم توضیح دهیم

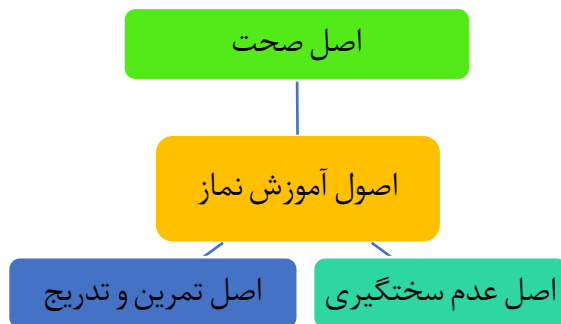
نکات آموزش قواعد روخوانی

حرف «ع» را می نویسیم و سپس از پایین شروع به پاک کردن آن می کنیم تا تقریباً به شکل همزه «ه» در آید و توضیح می دهیم که نام این شکل همزه است و صدای آن تقریباً شبیه حرف «ع» است

- جهت آموزش پایه همزه از کدام شیوه تدریس می توان استفاده کرد؟ می توانیم از یک

مثال عینی استفاده کنیم، به این ترتیب که یک صندلی را جلوی کلاس به دانش آموزان نشان می دهیم و به آنها می گوییم چه چیزی می بینید؟ می گویند صندلی، سپس روی صندلی می نشینیم و از آنها می پرسیم حالا چه کسی را می بینید؟ پاسخ می دهند معلم را می بینیم و از همین مثال عینی استفاده می کنیم و توضیح می دهیم که بچه ها! هر وقت همزه هم روی یک صندلی، یا پایه ای قرار گیرد، دیگر صندلی را نمی بینیم و فقط همزه را می بینیم.

* مراحل آموزش ذکر قنوت و ذکر رکوع (در آموزش سایر اذکار نماز نیز به همین شکل است)

- نصب لوحه و بخش خوانی دسته جمعی دانش آموزان با اشاره ما
- بخش خوانی چند نفر از دانش آموزان به صورت انفرادی با اشاره ما
- شمرده خوانی دانش آموزان از روی کتاب
- پخش فایل صوتی و جمع خوانی دانش آموزان به همراه آن
- خواندن چند نفر از دانش آموزان از روی کتاب به صورت شمرده به همراه ترجمه تشویق دانش آموزان به تمرین روخوانی و حفظ اذکار قنوت و رکوع.

ایستگاه تست درسنامه ۴

۱- عبارت « حرفی از جنس همان حرفی است که تشدید روی آن قرار دارد اما ساکن است»

بیانگر کدام یک از نمادهای آموزشی درس قرآن می باشد؟

(۱) حروف ناخوانا (۲) حرف مقطعه (۳) حروف ربط (۴) حرف مشدد

۲- کدام گزینه جزو اصول آموزش نماز نمی باشد؟

(۱) اصل صحت (۲) اصل کمال (۳) اصل عدم سخت گیری (۴) اصل تمرین و تدریج

۳- برای آموزش کدام مورد می توانیم از یک صندلی استفاده کنیم و با پرسش و پاسخ به توضیح آن پردازیم؟

(۱) همزه (۲) پایه همزه (۳) الف کوچک (۴) حروف ناخوانا

۴- اگر این علامت روی حرفی قرار بگیرد این حرف هیچ حرکتی ندارد و با حرکت قبل از خودش خوانده می شود؟

(۱) تشدید (۲) سکون (۳) وقف (۴) تنوین

۵- از حرف «ع» برای آموزش کدام نماد استفاده می شود؟

(۱) نماد همزه (۲) نماد تنوین (۳) نماد تشدید (۴) پایه همزه

پاخنما ایستگاه تست درسنامه ۲

سوال	۱	۲	۳	۴	۵
پاسخ صحیح	د	ب	ب	ب	الف

درنامه ۵

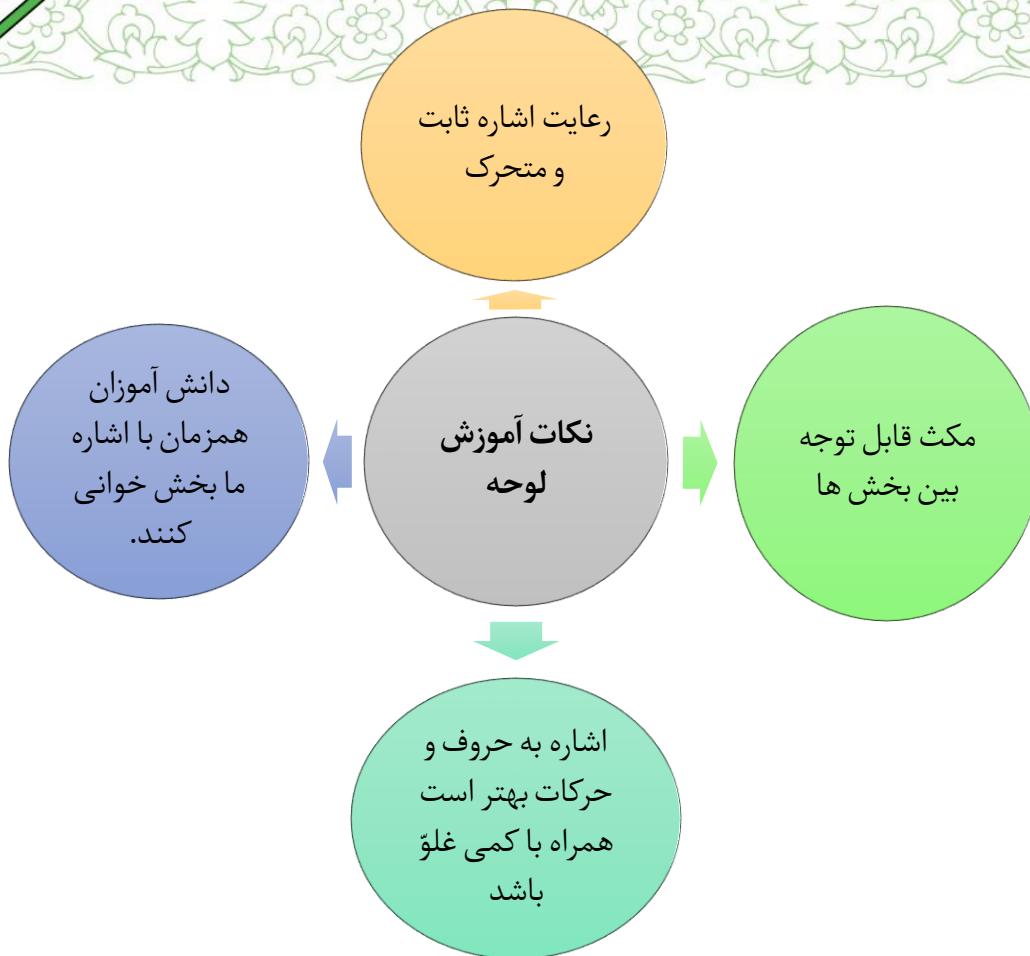
رسانه‌های آموزشی

۱- کتاب درسی (حلقه اتصال بین برنامه ریزان، معلمان، دانش آموزان، اولیای آنها و عموم افراد است)

۲- لوحه آموزشی

در ماه های اول تدریس که دانش آموزان سواد خوانداری ندارند باید لوحه های آموزشی در مقابل دید همه دانش آموزان نصب شود و همزمان با پخش نوار، عبارت

- * در لوحه ها، نمادهای جدیدی که آموزش داده می شوند به رنگ قرمز هستند و نمادهایی که قبلا آموزش داده شده اند به رنگ مشکی می باشند.
- * بخش خوانی از روی لوحه و شمرده خوانی از روی کتاب مکمل یکدیگرند و این دو برای یادگیری روخوانی باید در یک جلسه آموزشی انجام گیرند.
- * در بخش خوانی از روی لوحه حرکت آخر عبارات خوانده می شود و باید کتاب های دانش آموزان بسته باشد و فقط به لوحه توجه کنند.
- * تصویرخوانی ها به این صورت است که دانش آموزان به تصاویر نگاه می کنند و در مورد آن صحبت می کنند، جهت درک بهتر تصاویر می توان قبل از تصویر خوانی فیلم کارتونی مربوط به تصاویر را تهیه و پخش نمود.
- * هدف از کار با لوحه شرطی سازی چشم دانش آموزان نسبت به حرکات قرآن است، لذا به هیچ وجه به حرف اشاره نمی کنیم بلکه اشاره ما به حرکت یا علامت است.

* غلو یعنی پس از هر اشاره نشانگر را کاملاً از لوحه جدا کنیم تا دانش آموز تفکیک بین هر بخش را احساس کند.
 ۳- کتاب گویا (وسیله ای مفید برای دستیابی به مهارت قرائت قرآن است)

در همه پایه‌های دوره ابتدایی، آموزش روخوانی قرآن بر آموزش قرائت زیبای آیات مقدم است.

۴- مصحف کم علامت: این مصحف در عین حال که تمام ویژگی‌های استاندارد مصحف‌های کامل قرآن را داراست، از رسم الخط ساده و کم علامت برخوردار است.

۵- کتاب راهنمای معلم:

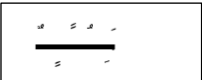
به منظور ارتقای توانایی و کسب توفیق بیشتر در دستیابی به اهداف آموزشی، استفاده از کتاب راهنمای معلم ضروری است.

۶- نرم افزار دانش آموز:

زمان اشاره به حرکات نباید عبارات و آیات قرآنی را خواند.

* اشاره ثابت: اشارات ثابت یعنی اشاره معلم به و همچنین الف کوچک بالای حرف

خوانا به صورت ثابت است. اگر الف کوچک بالای حروف خوانا قرار گرفته باشد اشاره ثابت است. مانند « هذا ». ولی

اگر الف کوچک از حرف جدا افتاده باشد و روی حرف ناخوانا باشد اشاره متحرک است مانند: « بلی »

* اگر دانش آموز هنگام اشاره فقط حرکت را بخواند به او تذکر می دهیم که حرکت را با حرف آن باید بخواند.

* برای اشاره به « آ » می توانیم به کلاه آن اشاره ثابت داشته باشیم.

* اشاره ما از حرکات کوتاه به علامت سکون است.

* حروف دارای تنوین، جزو اشارات ثابت هستند.

اشاره از حرف به سوی
صدای کشیده (ا، ی،
و) مانند «نوحیها» از
«ن» به صدای «و»

اشاره به تشدید در
بخش های دارای
حرف مشدد
مانند: «رَبُّ»

اشارات
متحرک

اشاره از حرکت کوتاه
به سوی حرف ساکن
مانند: «أَصْلِحْ»

نکته: زمان اشاره، از حرکت کوتاه به سمت علامت تشدید می رویم و آن را نشان می دهیم به عنوان نماینده ساکن و کمی مکث می کنیم تا دانش آموزان متوجه شوند که عبارت دوبار خوانده می شود.
* شکل های «ه، ه، ه، ه، ه» جزو اشارات متحرک اند.

- مهم ترین سنگ بنای مهارت خواندن چیست؟ اشاره صحیح و فنی به حرف و حرکات
جزو مهم ترین گام ها اولیه در آموزش روخوانی قرآن است.

ایستگاه تست درسنامه ۵

۱- حلقه اتصال بین برنامه ریزان، معلمان، دانش آموزان و اولیای آن ها کدام مورد می باشد؟

(۱) لوحه (۲) کتاب گویا (۳) کتاب درسی (۴) قرآن

۲- مکمل شمرده خوانی از روی کتاب کدام مورد می باشد؟

(۱) روخوانی (۲) روان خوانی (۳) بخش خوانی از روی لوحه (۴) پخش فایل صوتی

۳- با توجه به اینکه هدف از کار با لوحه شرطی سازی چشم دانش آموزان نسبت به حرکات است، نحوه اشارات ما چگونه باید باشد؟

(۱) اشاره به حرف باشد (۲) اشاره به حرکت باشد

(۳) اشاره سریع و گذرا باشد (۴) اشاره ثابت

۴- کدام وسیله برای دستیابی به مهارت قرائت قرآن مناسب است؟

(۱) کتاب درسی (۲) کتاب گویا (۳) لوحه (۴) نرم افزار

۵- به منظور ارتقای توانایی و کسب توفیق بیشتر در دستیابی به اهداف آموزشی استفاده از کدام ابزار توصیه می شود؟

(۱) مصحف کم علامت (۲) نرم افزار

(۳) کتاب راهنمای معلم (۴) کتاب گویا

۶- در بحث اشارات، اشاره ما از حرکات کوتاه به ..... است.

(۱) علامت وقف (۲) تنوین (۳) الف کوچک (۴) سکون

۷- مهم ترین سنگ بنای مهارت خواندن کدام است؟

(۱) اشاره صحیح و فنی به حرف و حرکات (۲) اشاره ثابت

(۳) اشاره متحرک (۴) اشاره به علامت سکون

۸- کدام یک از موارد زیر جزو اشارات ثابت می باشد؟

- (۱) اشاره به الف کوچک بالای حروف خوانا
(۲) اشاره به الف کوچک بالای حروف ناخوانا
(۳) اشاره از حرف به سوی صدای کشیده
(۴) اشاره به تشدید

۹- در بحث رسانه های آموزشی، تفاوت مصحف کم علامت با سایر مصاحف در چیست؟

۱. تمایز حروف ناخوانا
۲. عدم تداخل و ترکیب حروف و حرکات
۳. رسم الخط عربی
۴. رسم الخط ساده

پانجمه ایستگاه تست در نامه ۲

سوال	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
پاسخ صحیح	ج	ج	ب	ب	ج	د	الف	الف	د

درنامه ۶

مهم ترین علل بروز مشکلات در روخوانی:

- عجله و شتابزدگی**

• از دانش آموز می خواهیم که عبارات را آرام و شمرده بخواند.
- طولانی خواندن و وصل عبارات به یکدیگر**

• باید عبارات را جمله به جمله بخواند
- خجالت، اضطراب و عدم اعتماد به نفس**

• با برخورد های مناسب از قبیل: خوش رویی، تشویق، تغییر نوبت قرائت، قطع نکردن قرائت دانش آموز به ایجاد اعتماد به نفس می پردازیم
- کم توجهی به حروف و حرکات و کلی خوانی کلمات و ترکیبات**

• از طریق اشاره به بخش های مختلف کلمات توجه دانش آموز را به علائم و حرکات جلب می کنیم
- نمادها و ترکیبات جدید و نامأنوس نسبت به سواد فارسی**

• این موارد را با معادل های فارسی مقایسه کرده و آموزش می دهیم مانند: بهی: بهی
- وجود حروف ناخوانا در بسیاری از کلمات و ترکیبات آیات قرآن**

• با معادل سازی و تذکر نسبت به ناخوانا بودن این حروف می توانیم مشکل را برطرف کنیم مانند: قالوا: قالو
• الصَّلَاةُ الصَّلَاةُ

* برای توضیح حروف ناخوانا (به استثنای الف بعد از واو آخر مانند «تواصوا») می‌توانیم بگوییم هر جا علامت سکون یا تشدید وجود داشت، این دو با حرکت قبل از خودش خوانده می‌شوند.

صبر می‌کنیم تا خواندن او به پایان عبارت برسد و ضمن تشویق وی از او می‌خواهیم یک بار دیگر آرام تر و با دقت بخواند

نحوه رفع اشکالات روخوانی

بخش خوانی

مقایسه شکل صحیح و غلط کلمه یا
عبارت اشتباه خوانده شده

* بدترین روش رفع اشکال این است که بگوییم: اشتباه خواندی، نفر بعدی بخواند.
* خواندن قرآن کلید ورود به دریای قرآن است، لذا دانش آموزان را باید وادار به خواندن قرآن نمود.
* در صورتی که دانش آموزی در خواندن یک جمله اشتباهات و ضعف‌های زیادی دارد، می‌توانیم به رفع یکی دو مورد از موارد مهم و چه بسا ساده آنها اقدام، و موارد دیگر را به نوبت‌های بعد موکول کنیم.
* رفع اشکالات روخوانی بر هر امر دیگری مقدم است و بایستی به روش مناسب اشکال او را بر طرف کنیم
* اگر دانش آموزی از روی بی‌دقتی عبارتی را جابه‌جا بخواند به او فرصت می‌دهیم تا دوباره با دقت در حرکات و عبارات دوباره بخواند.
* در صورتی که دانش آموز مهارت‌های پایه در قرآن را ندارد؛ یعنی تنوین را نمی‌شناسد یا هنگام خواندن آیاتی که به هم متصل می‌شوند دچار مشکل است و... در این زمان، عبارت مورد نظر را روی تابلوی کلاس نوشته و با اشاره صحیح حرکات و محل اتصالات را دانش آموز نشان می‌دهیم.
* گاهی اوقات نیز ممکن است دانش آموزی یک حرکت را جابه‌جا بخواند در این موقع از روش مقایسه کردن استفاده می‌کنیم.

- اگر دانش آموزان در خواندن قرآن پیشرفت نمایند اما با قرآن مأنوس نباشند، ما در تدریسمان موفق نبوده ایم.
- اگر دانش آموزان ما شیفته و عاشق قرآن شوند اما مهارت خواندن قرآن را کسب نکنند نیز در کارمان موفق نبوده ایم.
- جهت رفع اشکالات تلفظی دانش آموزان عبارات را با تأکید بیشتر و نشان دادن حالت زبان و دهان به آن ها می آموزیم و از فایل صوتی جهت تلفظ صحیح استفاده می کنیم.

- دلیل عدم استفاده از کتاب گویا در آموزش روخوانی چیست؟ با توجه به اینکه تمام مراحل آموزش روخوانی به صورت دیداری است، در آموزش از کتاب گویا (فایل صوتی) استفاده نمی کنیم.

- دومین مهارتی که در فرآیند آموزشی جامع قرآن باید ایجاد شود کدام است؟ کسب مهارت درک معنای عبارات و آیات قرآن کریم.

- جهت تقویت مهارت درک معنای آیات و عبارات از دانش آموزان می خواهیم همزمان با شمرده خوانی از روی کتاب، معنای کلماتی را که می دانند بگویند.
- جهت تقویت بعد شناختی دانش آموزان، هدف از نزول قرآن را در حد درک و فهم دانش آموزان به صورت مختصر بیان می کنیم.

ایستگاه تست درسنامه ۶

۱- چه زمانی رفع اشکالات روخوانی فراگیر را به نوبت های بعدی موکول می کنیم؟

۱. زمانی که تشخیص ضعف ها امکان پذیر نیست
۲. زمانی که اشتباهات زیاد است
۳. زمان مقایسه فراگیران با یکدیگر
۴. زمانی که توانایی خواندن عبارات را ندارد

۲- دومین مهارت از آموزش جامع قرآن کدام است؟

۱. تعقل
۲. تدبر
۳. ترجمه آیات
۴. درک معانی آیات و عبارات

۳- گاهی اوقات ممکن است فراگیر در روخوانی آیات یک حرکت را جابه جا کند، در این صورت بهترین اقدام کدام است؟

۱. اشاره صحیح به حرکات
۲. مقایسه شکل صحیح و اشتباه
۳. تکرار عبارت و دقت در حرکات
۴. بخش بخش خوانی

۴- کدام گزینه اشتباه می باشد؟

الف) با توجه به اینکه تمام مراحل آموزش روخوانی به صورت دیداری است، در آموزش از کتاب گویا (فایل صوتی) استفاده می کنیم.

ب) جهت رفع اشکالات تلفظی دانش آموزان عبارات را با تأکید بیشتر و نشان دادن حالت زبان و دهان به آن ها می آموزیم و از فایل صوتی جهت تلفظ صحیح استفاده می کنیم.

ج) یکی از راه های رفع اشکالات روخوانی مقایسه شکل صحیح و غلط کلمه یا عبارت اشتباه خوانده شده

د) بدترین روش رفع اشکال این است که بگوییم: اشتباه خواندی، نفر بعدی بخواند.

پایان ایستگاه تست درسنامه ۲

سوال	۱	۲	۳	۴
پاسخ صحیح	ب	د	ب	الف

درنامه ۷

* مراحل تدریس قرائت:

- پس از تمرین رو خوانی، فلیل صوتی قرائت را پخش کرده و از دانش آموزان می خواهیم با نگاه به متن آیات درس، قرائت هر عبارت را ابتدا گوش کنند و سپس به صورت دسته جمعی همراه با نوار شبیه آن بخوانند.
- در مواردی که کلمه یا ترکیبی را بیشتر دانش آموزان اشتباه می خوانند، به شیوه مناسب رفع اشکال می کنیم.
- پس از اتمام تمرین قرائت از دانش آموزان می خواهیم هر کدام یک جمله از آیات درس را بخوانند.

جهت افزایش توانایی دانش آموزان در قرائت می توانیم از روش تمرین گروهی بهره بگیریم

در دوره ابتدایی جهت ایجاد فهم نسبی آیات می توانیم به فهم کلمات آشنا و پرکاربرد مشترک با زبان فارسی اشاره داشته باشیم. این روش از پایه اول ابتدایی قابل اجراست

کلاس درس آموزش روخوانی
قرآن به جای مهارت آموزی
مبتنی بر قاعده محوری است

آموزش بر خواندن معلم استوار
است و قرآن آموزان آیات درس
را با معلم همخوانی می کنند

اشکالات اساسی روش های
تدریس روخوانی قرآن در
آموزگاران

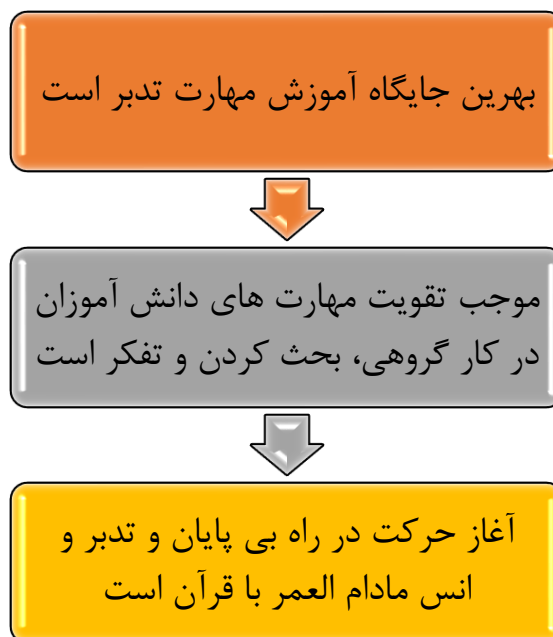
تدبر در قرآن:

سومین مهارت در جامعیت آموزش قرآن، تدبر در آیات است. تفکر و تدبر در حقیقت نخ تسبیح در آموزش قرآن است که زمینه های هدایت فرد را مهیا می کند.

- تدبر باعث تحول و اثربخشی قرآن می شود
- مقدمه و پیش نیاز تدبر در قرآن توانایی خواندن و فهم اولیه آیات است. تمام فعالیت های قرآنی بر محوریت تدبر است.

پیام قرآنی:

هدف از پیام قرآنی «چگونگی فکر کردن در مواجهه با آیات است». (تقویت تفکر و تعقل)
ویژگی های پیام قرآنی:

○ ویژگی های پیام قرآنی های کتاب درسی:

- ۱) موضوع آن برای دانش آموزان قابل درک است
- ۲) کوتاه و پرمعناست
- ۳) دانش آموزان می توانند مثال ها و نمونه های عملی از زندگی روزمره خود برای پیام ها بیان کنند.

ایستگاه تست درسنامه ۷

۱- کدام گزینه در مورد داستان قرآنی صحیح نمی باشد؟

۱. تقویت ایمان فراگیران   ۲. تقویت تخیل   ۳. تقویت درک معانی   ۴. تقویت علاقه به قرآن

۲- در محور آموزش قرآن، پیام قرآنی موجب تقویت کدام مهارت نمی باشد؟

۱. کار گروهی   ۲. درک معنا   ۳. تفکر و تعقل   ۴. بحث نمودن

۳- جهت افزایش توانایی دانش آموزان در قرائت می توانیم از ..... بهره بگیریم

۱. روش تمرین گروهی   ۲. روش تمرین فردی

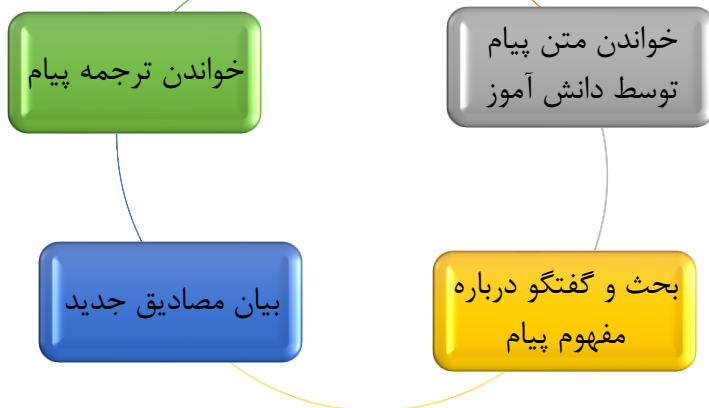
۳. روش مقایسه ای   ۴. کلمات پر معنا

پاخنانه لیستگاه تست درسنامه ۲

سوال	۱	۲	۳
پاسخ صحیح	ج	ب	الف

درنامه ۸

روش های آموزش پیام قرآنی

داستان قرآنی:

اهداف:

- ۱- آشنایی با برخی از معارف و آموزه‌های قرآن کریم در قالب داستان
- ۲- زمینه سازی برای تقویت ایمان کودکان به خدای مهربان
- ۳- آشنایی با پیامبران و اولیای بزرگ الهی و تقویت علاقه و ایمان به ایشان
- ۴- تقویت و پرورش قدرت تعقل، تخیل و بیان مطالب
- ۵- تقویت انگیزه و علاقه به یادگیری قرآن کریم از راه ایجاد فضاهای جذاب و متنوع ارائه آموزه‌های قرآنی

مراحل داستان گویی:

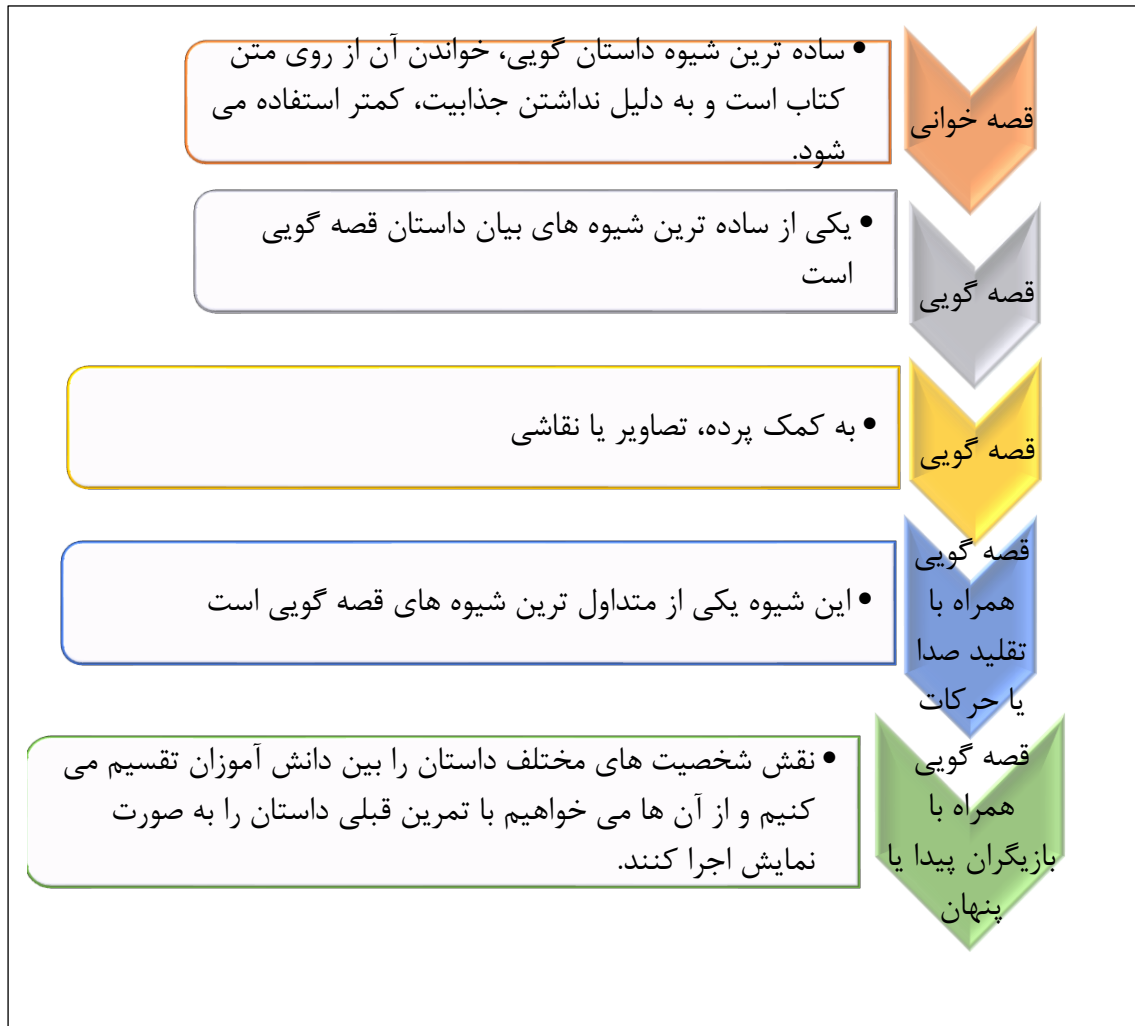
قبل از ورود به کلاس داستان را یکبار بخوانید تا به متن و عبارات آن تسلط نسبی پیدا کنید

داستان را به یکی از شیوه های قصه گویی به طور جذاب و زیبا بیان کنید

پس از تدریس از دو یا سه نفر از دانش آموزان داوطلب می خواهیم قصه را تعریف کنند.

* یکی از روش های جذاب ارائه مطالب بیان به شیوه داستان است.

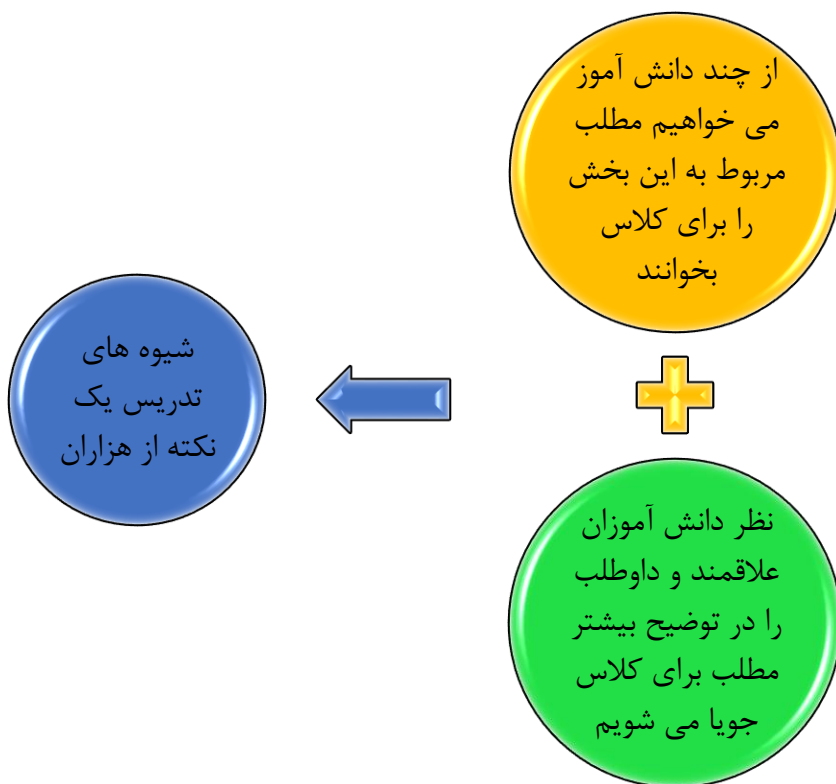
شیوه های بیان داستان:

یک نکته از هزاران

اهداف

- ۱- ایجاد جذابیت و تنوع در مطالب درس قرآن
- ۲- تقویت انگیزه و علاقه هر چه بیشتر به آشنایی و انس با قرآن کریم
- ۳- آشنایی با ارتباط زیبا و دیرینه ادبیات غنی فارسی با قرآن کریم و اثرپذیری آن از قرآن
- ۴- تقویت علاقه به خواندن مستمر و روزانه قرآن و دستیابی بیشتر به نکات ظریف و جالب آیات

- اصلی ترین مهارت در فرآیند آموزش جامع قرآن کدام است؟ انس با قرآن کریم (چهارمین مهارت آموزش جامع قرآن)

- با توجه به آیه شریفه «أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَ تَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَ أَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أ

فَلَا تَعْقِلُونَ: آیا مردم را به نیکی فرمان می دهید و خود را فراموش می کنید، با اینکه شما

کتاب خدا را می خوانید؟ آیا نمی اندیشید؟» یکی از جلوه های انس با قرآن کدام است؟ این است که اگر بخواهیم رفتاری را در دانش آموزان نهادینه کنیم، باید قبلاً آن رفتار در خودمان ایجاد شده باشد.

- اشکالات رایج در خواندن سوره مبارکه فیل کدام اند و چگونه رفع می شوند؟ ۱- نخواندن تشدید در کلمه سَجَّيل

۲- نخواندن تنوین در کلمات «طیراً» و «بِحِجَارَةٍ». با نشان دادن تشدید، تنوین و صدا کشی رفع می شوند.

ارزشیابی توصیفی: شیوه ای از ارزشیابی تحصیلی است که اطلاعات لازم، معتبر و مستند برای شناخت دقیق و همه جانبه فراگیران در ابعاد مختلف یادگیری، با استفاده از ابزارها و روش های مناسب مانند: کارپوشه، آزمون ها) با تأکید بر آزمون های عملکردی) و مشاهدات در طول فرایند یاددهی- یادگیری به دست می آید.

ایستگاه تست درسنامه ۸

۱- با توجه به شیوه های مختلف بیان داستان، کدام روش از متداول ترین روش های قصه گویی می باشد؟

۱. نقاشی   ۲. ایفای نقش   ۳. قصه گویی   ۴. تقلید صدا و حرکات

۲- در فرآیند آموزش قرآن کریم کدام شیوه جزء روش های جذاب بیان مطالب است؟

داستان   ۲. یک نکته از هزاران   ۳. پیام قرآنی   ۴. بیان مصادیق

پاخننامه ایستگاه تست درسنامه ۲

سوال	۱	۲
پاسخ صحیح	د	الف

ارزشیابی توصیفی در یک نگاه:

-	تأکیدات اساسی مطرح در ارزشیابی توصیفی	نکاتی که لازم است از سوی معلمان مورد توجه قرار گیرد
زمان ارزشیابی	به صورت مستمر و در طول سال تحصیلی	زمان مشخصی ندارد بلکه باید در فرایند یاددهی-یادگیری با استفاده روشهای متنوع از کم و کیف پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ارزشیابی نمود
جمع آوری اطلاعات	روش های متعدد و متنوعی برای جمع آوری اطلاعات درباره کمیت و کیفیت آموخته ها وجود دارد	جدای از برگزاری آزمون های کتبی و شفاهی از روشهای دیگری همچون: آزمون های عملکردی و کارپوشه استفاده گردد
ثبت نتایج و ارائه بازخورد	از روشها و ابزارهای متنوع و مختلف ثبت نتایج بهره ببرید	اولیای دانش آموز نیز جزء منابع ارائه اطلاعات و قضاوت دانش آموز هستند و بهره بردن از درجاتی همچون: نیازمند آموزش و تلاش بیشتر، قابل قبول، خوب و خیلی خوب به جای نمره ۱ تا ۲۰
ارتقای تحصیلی	-	نظر معلمان در مورد ارتقای تحصیلی دانش آموزان اهمیت بیشتری نسبت به روش نمره ای یافته است.

نمونه ای از ارزشیابی کیفی توصیفی درس قرآن:

- اهداف کلی: کسب مهارت روخوانی کلمات و عبارات قرآنی
- نشانه های تحقق: خواندن صحیح و بخش بخش کلمات و عبارات قرآنی

درمهارت خواندن: روخوانی

- خیلی خوب: کلمات و عبارات قرآنی کتاب درسی را صحیح و بخش بخش می خواند.
- خوب: بیشتر کلمات و عبارات قرآنی کتاب را صحیح و بخش بخش می خواند.
- قابل قبول: برخی کلمات و عبارات قرآنی کتاب را صحیح و بخش بخش می خواند
- نیازمند آموزش: عبارات قرآنی کتاب را با راهنمایی معلم به صورت صحیح و بخش بخش می خواند

سطوح عملکرد

○ برای سایر مهارت هایی که در درس قرآن دانش آموزان فرامی گیرند مانند: (جمع خوانی، آداب خواندن، پیام قرآنی و داستان های قرآنی) نیز به همین شکل ارزشیابی توصیفی صورت می پذیرد.

راهنمای تدریس دروس کتاب آموزش قرآن:

* هدف از اجرای نمایش سلام در درس به نام خدا بسم الله چیست؟ درونی کردن صفات خوب و پسندیده سفارش شده توسط خداوند.

نعمت های خدا: سوره کوثر

جهت درک بهتر معنای کوثر و حفظ سوره، فایل صوتی شعر سوره کوثر را پخش کرده و همراه با دانش آموزان شعر را نیز حفظ می کنیم

* جهت تقویت بعد شناختی دانش آموزان، هدف از نزول قرآن را در حد درک و فهم دانش آموزان به صورت مختصر بیان می کنیم.

انجام هر فعالیت به صورت انفرادی توسط دانش آموزان

روش انجام و بررسی فعالیت ها

ارائه نتیجه فعالیت ها به کلاس و بررسی و ارزشیابی توسط ما

گفتگوی اعضای گروه با یکدیگر درباره فعالیت های انجام شده

* جهت رفع اشکال تبدیل عبارت «الَّذِينَ» به «انَّ الَّذِينَ» که این اشکال را با نشان دادن «ل» و صداکشی رفع اشکال می کنیم. و یا برای رفع اشکال عدم تلفظ تشدید در عبارت «و عملوا الصالحات» با اشاره متحرک از ضمه حرف لام به تشدید حرف صاد، اشکال را رفع می کنیم.

یکی از عمده اشکالات دانش آموزان در روخوانی عدم رعایت اتصالات و همچنین همزه و پایه های همزه است که این اشکالات با اشاره مناسب و همچنین تأکید بر رعایت اتصالات قابل حل است.

ویژگی های رسم الخط آموزشی

استفاده از رسم الاملاى عربى

اکتفا به علائم ضرورى

تمایز حروف ناخوانا از دیگر حروف

عدم تداخل و ترکیب حروف و حرکات

صداهای کشیده بدون حرکات اضافی

نحوه خواندن از روی مصحف کامل:

- ۱- یکی از دانش آموزان یک صفحه از قرآن را به صورت کامل تصادفی باز کرده و شماره صفحه را به سایر دانش آموزان اعلام کند
  - ۲- از دانش آموزان می خواهیم که آیات قرآن را برای هم گروهی های خود بخوانند.
  - ۳- اشکالات روخوانی دانش آموزان را به روش صحیح رفع کنیم.
  - ۴- معنای کلمات آشنا و پرکاربرد را که می دانند از آن ها بپرسیم
- * زمان این فعالیت می تواند تا سه چهارم زمان یک جلسه باشد.
- * انتخاب تصادفی برای دانش آموز حس اعتماد به نفس ایجاد می کند.

نحوه خواندن آیات

2- خواندن در گروه

1- پیش خوانی

4- رفع اشکالات روخوانی دانش آموزان

3- خواندن برای کلاس

* جهت جلب توجه دانش آموزان به قواعد یادآوری شده در تمارین کتاب و تثبیت یادگیری دانش آموزان می توانیم پس از روخوانی هر دانش آموز از وی بپرسیم که کدام قاعده را رعایت کرده است.

حروفی که تلفظ آن ها در فارسی با قرآن تفاوت دارد:

قرآن	فارسی	حرف
حا	ح	ح
را	ر	ر
ها	ه	ه
یا	ی	ی
عین	عین	ع

ایستگاه تست درسنامه ۹

۱- کدام گزینه جزو شیوه های صحیح، خواندن آیات نمی باشد؟
 ۱. خواندن در گروه   ۲. رفع اشکالات روخوانی   ۳. پیش خوانی   ۴. کلی خوانی

۲- جهت رفع اشکال تبدیل عبارت «آل الذین» به «ان الذین» از کدام روش استفاده می کنیم؟

۱. صدا کشی   ۲. بخش بخش خوانی   ۳. جمله خوانی   ۴. مقایسه شکل صحیح و غلط عبارت

۳- عمده ترین مشکلات فراگیران در روخوانی قرآن کدام است؟

۱. عدم رعایت اتصالات   ۲. صحیح خواندن   ۳. انس با قرآن   ۴. ارتباط با مفاهیم

پایاننامه ایستگاه تست درسنامه ۲

سوال	۱	۲	۳
پاسخ صحیح	د	الف	الف

سوالات آزمون استخدامی ۱۴۰۲

۱- هدف کتاب درسی قرآن پایه دوم ابتدایی چیست؟

۱. بخش خوانی کلمات و عبارات درس
۲. بخش خوانی سوره ها و عبارات قرآنی
۳. شمرده خوانی عبارات نماز و قرآن
۴. شمرده خوانی از روی مصحف آموزشی

۲- قاعده هرم سواد قرآنی چیست؟

۱. تدبر در آیات
۲. انس با قرآن کریم
۳. درک معنای عبارات و آیات قرآن کریم
۴. توانایی خواندن قرآن کریم

۳- در نوشتن کدام عبارات قرآنی به علائم ضروری اکتفا شده است؟

۱. نُحِيهَا
۲. يُقِنُّونَ
۳. قَالَ
۴. اِنْ نَحْنُ

۴- مبنای اصلی در تمام مراحل آموزش روخوانی قرآن چیست؟

۱. روش شنیداری و دیداری
۲. روش قاعده آموزشی
۳. روش دیداری
۴. روش شنیداری

۵- با توجه به نحوه اشاره صحیح به بخش های کلمات ، در روخوانی جمله «وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ» در مجموع چند اشاره ثابت و چند اشاره متحرک وجود دارد؟

۱. پنج اشاره ثابت و شش اشاره متحرک
۲. هفت اشاره ثابت و چهار اشاره متحرک
۳. شش اشاره ثابت و پنج اشاره متحرک
۴. چهار اشاره ثابت و شش اشاره متحرک

۶- کدام مورد مراحل خواندن از روی قرآن کامل در کلاس را بیان می کند؟

۱. روخوانی - رفع اشکال روخوانی دانش آموزان - خواندن در گروه - خواندن برای کلاس
۲. پیش خوانی - رفع اشکال روخوانی دانش آموزان - خواندن در گروه - خواندن برای کلاس
۳. پیش خوانی - خواندن در گروه - رفع اشکال روخوانی دانش آموزان - خواندن برای کلاس
۴. پیش خوانی - خواندن در گروه - خواندن برای کلاس - رفع اشکال روخوانی دانش آموزان

۷- راهکار زیر تقویت کننده کدام یک از فعالیت های یادگیری درس قرآن است؟

« با پرسش از معنای کلماتی که در فارسی و قرآن مشترک هستند بچه ها را به فهم لغات و ترجمه آن و نیز یافتن هم خانواده لغات عادت دهید »

۱. روخوانی صحیح آیات

۲. انس با قرآن کریم

۳. پیام های قرآنی

۴. روان خوانی آیات

۸- هنگام کار با لوحه به چه نکته ای باید بیشتر توجه کنیم ؟

۱. در ابتدای اشاره ، معلم عبارت را بلند و شمرده می خواند.

۲. هنگام اشاره ، معلم عبارت مشکل را بخش خوانی می کند.

۳. دانش آموزان بعد از معلم ، عبارت را تکرار می کنند.

۴. در بین هر اشاره ، معلم قدری مکث می کند

پاسخنامه

سوال	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
پاسخ صحیح	الف	ب	د	ج	الف	د	ب	د